ሓዳስ ኤርትራ

መበል 35 ዓመት ቁ.290 | ረቡዕ 5 ነሓሰ 2026 | ገጻት 12 ዋጋ 2.00 ናቕፋ

ገጽ 3
ክንክን ጥዕና ህዝቢ፤ ኣገልግሎት'ዶ ንግዲ፧

ገጽ 4
ብከላ ማይ ብኸበድቲ-ብረታት (Heavy Metals)

ገጽ 5
ፌስቲቫልና፡ መቓልሕ መንነትና

ገጽ 9
ጽፈት ስራሕ

ገጽ 11
ውድድራት ግራስ ሩት ይቕጽል

ልኡኽ ኤርትራ፡ ኣብ መበል 49 ስሩዕ ዋዕላ ፈጻሚ ቤት-ምኽሪ ሚኒስተራት ሕብረት ኣፍሪቃ ተሳቲፉ

ብፈጻሚ ጉዳያት ኤምባሲ ኤርትራ ኣብ ኢትዮጵያን ቀዋሚ ልኡኽ ኣብ ሕብረት ኣፍሪቃን ቁጠባዊ ኮሚሽን ኣፍሪቃን ኣቶ ቢንያም በርሀ ዝተመርሐ ልኡኽ ኤርትራ፡ ኣብ መበል 49 ስሩዕ ዋዕላ ፈጻሚ ቤት-ምኽሪ ሚኒስተራት ሕብረት ኣፍሪቃ ተሳቲፉ።

እቲ ዋዕላ፡ "ምርግጋጽ ዘላቒ ቀረብ ማይን ውሑስ ስርዓተ ጽሬትን ንትግባረ ኣጀንዳ 2063" ኣብ ትሕቲ ዝብል ቴማ'ዩ፡ ብ28ን 29ን ሓምለ ኣብ ኣዲስ ኣበባ ኣብ ዝርከብ ማእከላይ ቤት-ጽሕፈት ሕብረት ኣፍሪቃ ተኻዪዱ።

ልኡኽ ኤርትራ፡ ኣብ መሰረታዊ መዛተዩ ዛዕባታት ኣተኩሩ ኣብ ዘቕረቦ ንፖሊስን መርገጽን መንግስቲ ኤርትራ ዘንጸባርቕ መግለጺ፡ ኤርትራ ውሑድ ማያዊ ጸጋ ኣብ ዝርከቦ ቅናት-ሳሕል ስለእትርከብ፡ ምውሓስ እኹል ማይ ካብ ቀንዲ ቀዳምነታት ሃገራዊ መደባት ልምዓታ ከምዝኾነ ብምጥቃስ፡ ንዘላቒ ምሕደራ ማይ ዘገልግል ንጹር ፖለቲካዊ ድሉውነት ከምዘለዋን ንርሑቕ ዝጠመተ ገዚፍ ወፍሪ ትገብር ከምዘላን ኣብሪሁ።

በዚ መሰረት፡ ኣብ 1991 ካብ 13 ሚእታዊት ዘይሓልፍ ዝነበረ ሽፋን ቀረብ ጽሬት፡ ዝሓለወ እኹል ማይ፡ ኣብ ምህናጽ ከዘንቲ ማይን ትሕተ-ቅርጺ ምዝርጋሕን ብዝተገብረ ገዚፍ ወፍሪ፡ ኣብ'ዚ እዋን 85 ሚእታዊት በጺሑ ከምዘሎ፣ ቁጽሪ ዲጋታት ከኣ ካብ 138 ናብ 850 ክብ ከምዝበለ ገሊጹ።

ልኡኽ ኤርትራ ኣስዒቡ፡ ምስ ማይ ዝተኣሳሰር ሸቶታት ዘላቒ ልምዓት 2030ን ኣጀንዳ 2063ን ንምትግባር መንግስቲ ኤርትራ ብውጥን ይሰርሕ ከምዘሎ ብምርግጋጽ፡ ውጽኢቱ ኣዝዩ ኣተባባዒ ከምዝኾነ ሓቢሩ።

እቲ ዋዕላ ኣብ መወዳእታ፡ ገሲጋስ መንፈቓዊ ትግባረ መደባት ምውሓስ ቀረብ እኹልን ጽሩይን ማይ ድሕሪ ምስማዕ፡ ኣብ'ዚ መዳይ'ዚ ክውሰድ ዘለዎ ስጉምቲታት ኣነጺሩ።

ሎጎ-ዓንሰባ - ዝተዋደደ ልምዓታዊ ፕሮጀክትታት ተመሪቑ

ኣብ ንኡስ ዞባ ሎጎ-ዓንሰባ ብምውህሃድ ኮምን መንግስትን ኣብ ዝሓለፈ ዓሰርተ ዓመታት ዝተዋደደ ልምዓታዊ ፕሮጀክትታት፡ ኣብ ምምሕያሽ መነባብሮ ሕብረተሰብ ልዑል ኣስተዋጽኦ ይገብር ከምዘሎ ተሓቢሩ።

እዚ ዝተገልጸ፡ ኣብ ዓዲ-ሓንስ ብልዕሊ 12 ሚልዮን ናቕፋ ዝተዋደደ - ሓንቲ ዓባይ ዲጋ፡ ክልተ ራህያታትን ምንጪ ጽሩይ ዝስተ ማይን ዘጠቓልል ፕሮጀክትታት ንምምራቕ፡ ብ2 ነሓሰ ኣብ ዝተኻየደ ስነ-ስርዓት'ዩ።

በቲ ወሁድ ኣበርክቶ ዝተራእየሉ ዕዉት ስራሕ፡ ሽግር ዝስተ ማይ ሰብን ጥሪትን ናይ'ቲ ከባቢ ከምእተፈትሐን ባይታ ንመስኖኣዊ ልምዓት ከምእተፈጥረን፡ ኣመሓዳሪ ምምሕዳር ከባቢ ደብራ-ዓዲሓንስ ኣቶ ዘርኢት ባህልቢ ሓቢሩ።

ኣመሓዳሪ ንኡስ ዞባ ሎጎ-ዓንሰባ ኣቶ ኣብርሃም ሓጎስ ብወገኑ፡ ኮም ገንዘቡን ጉልበቱን ኣወሃሂዱ ኑቲ ብመንግስቲ ዝተወሰደ ተበግሶ ሳላ ዘደርዖ፡ ኣብ ዓዲ-ሓንስ ጥራይ ኣርባዕተ መዐደሊ ነቑጣታት ዘጠቓለለ ቀረብ ዝስተ ማይ፡ ከምኡ'ውን ንሰብን ጥሪትን ሕርሻዊ መዓላን ዘውዕላ ሰለስተ ከዘንቲ ማይ ከምእተዋደደ ገሊጹ።

ኣመሓዳሪ ዞባ ጋሽ-ባርካ ኣምባሳደር ማሕሙድ ዓሊ ሕሩይ ኑቲ ፕሮጀክታት ድሕሪ ምዕዛብን ኣበርክቶ ንዝገበሩ ድሕሪ ምምስጋንን፡ ቀጻልነቱ ንኽውሓስ ግቡእ ምሕደራን ክትትልን ክግበረሉ ተላብዩ።

ነበርቲ ብግደኦም፡ ኣብ ዓጾም ዝነበረ ሽግር ዝስተ ማይ ሰብን ጥሪትን ብምፍትሑ ዝነበሮም ከቢድ ጾር ከምእተኣልየ ብምጥቃስ፡ ብመስኖ ዝተደገፈ ሕርሻዊ ልምዓት ንምስልሳል ኣበርቲዖም ከምዝጽዕሩ ኣረጋጊጾም።

ኣብ'ቲ ኣጋጣሚ፡ ኣብ ምዕዋት ናይ'ቲ ልምዓታዊ ፕሮጀክትታት ኣበርክቶ ንዝገበሩ ኣካላት፡ ናይ ምስጋና ወረቐት ምስክርን ህያባትን ተዓዲሉ።

ዜና

ሓመልማሎ - ን495 መምህራን ቅድመ-ትምህርቲ ስልጠና ተዋሂቡ

ንልዕሊ ሓደ ወርሒ ክስልጥና ዝጸንሓ ካብ ዞባታት ዓንሰባን ሰሜናዊ ቀይሕ ባሕርን ዝተዋጽኣ 495 መምህራን ቅድመ-ትምህርቲ ክምረቓ ከለዋ፡ 61 ኣብቲታውያን ደቀኣንስትዮ መምህራን ድማ ተተባቢዖን።

ብ1 ነሓሰ ኣብ ኮሌጅ ሕርሻ ሓመልማሎ ኣብ ዝተኻየደ መዛዘሚ መደብ፡ ሰልጠንቲ ብቛንቋታት ትግሬ፡ ትግርኛ፡ ዓረብን ብሊንን ናይ ቅድመ-ትምህርቲ ስልጠና ከም ዝቐሰሙ ተሓቢሩ።

ኣወሃሃዲ ናይ'ቲ ስልጠና - ካብ ክፍሊ ምርምርን ምምዕባል ዓቕሚ-ሰብን ኣቶ ዳዊት ክፍለየሱስ፡ እቲ ስልጠና መቐጸልታ ናይ'ቲ ካብ ዝሓለፈ ዓመት ጀሚሩ ብሓደሽ ኣውዳድባ ዝቕየድ ዘሎ ስልጠናታት ምዃኑ ብምግላጽ፡ ቅድመ-ትምህርቲ ባይታ፡ መገድን መሰረትን ንበቕዓት ትምህርቲ ስለዝኾነ፡ ብዝሓየለ ደስራሓሉ ከም ዝዘሎ ገሊጹ።

እዚ ከም'ዚ'ሉ እንከሎ፡ ኣብ'ቲ ኣጋጣሚ - ካብ ቅድመ-ትምህርቲ ክሳብ 2ይ ደረጃ ዘገልግላ 61 ኣብቲታውያን መ ም ህ ራ ን ተተባቢዖን።

ተሸለምቲ ካብ መላእ ዞባ ዓንሰባ ዝተመርጹ ምዃነን ዝሓበረ ሓላፊ ጨንፈር ትምህርቲ መምህር ክፍላይ ዓንደሚካኤል፡ እቲ ዝ ተ ገ ብ ረ ለ ን መተባብዒ፡ ኣብ ስርሐን ዝያዳ ግዱሳት ክኾናን ንኻልኦት ቅዱስ ቅንኢ ንምሕዳርን ከም ዝኾነ ኣረዲኡ።

ሚኒስትር ትምህርቲ ዶ/ር ሓሊማ መሓመድ ኣብ ዘስመዓቶ መዛዘሚ ቃል፡ ንሰልጠንትን ኣብቲታውያን መምህራንን

"የካና" ድሕሪ ምባል፡ መንግስቲ ኣገልግሎት ቅድመ-ትምህርቲ ንምስፋሕ ዝወስዶ ዘሎ ተበግሶ፡ ክርኣ ዝጸንሐ ድኻምን ንምፍዋስ ዝዓለመ ከም ዝኾነ ብምሕባር፡ ሰልጠንቲ ብዝቐሰምኦ ፍልጠት ተሓጊዘን ብሉጻት ዜጋታት ኣብ ምፍራይ እጃመን ክዕዝዛ ተላቢዩ።

ኣቑርደት - መደባት ልምዓት ንምዕዛዝ ይስራሕ ከምዘሎ ተገሊጹ

ኣብ ንኡስ ዞባ ኣቑርደት፡ መደባት ልምዓት ብሓፈሻ፡ ሕርሻ፡ ልምዓት ማይ፡ መሬት፡ ንግዲን ቱሪዝምን ድማ ብፍላይ ንምዕዋት ይስራሕ ከምዘሎ፡ ሓላፊ ኣሃዱ ቁጠባዊ ልምዓት ኣቶ ከሰተ ገብረየውሃንስ ገሊጹ።

ንኤሪና ኣብ ዝሃቦ ሓበሬታ፡ ኣብ'ቲ ንኡስ ዞባ ዓመታዊ ልዕሊ 6,250 ሄክታር ብክረምታዊ ሕርሻ፣ 1,400 ሄክታር ድማ ብመስኖኣዊ ሕርሻ ዝለምዕ መሬት ከምዘሎ ብምጥቃስ፡ ካብ ኣእካል መሸላን ብልቱግን፣ ካብ ጥረታት ስምስም፣ ካብ ፍረታት ባናና፡ ኣራንሺ፡ ማንጉስን ለሚንን፣ ካብ ኣሕምልቲ ድማ ኮሚደረ፡ ባምያን ምሉኽያን ብሰፊሑ ከምዝዘወተር ሓቢሩ።

እኹል መገዛጫታት ስለዘሎ፡ ጥሪት ኣብ ጽቡቕ ኩነታት ከምዘርከባ ብምጥቃስ፡ ቀረብ ጸባን ስጋን ከምእተዋሕሰ፣ ብዝተፈላለየ ምኽንያት ዝኸሰት ብኽነት ጸባ ንምግታእ ድማ ማእከል ምእካብን ምዝሓልን ጸባ ተዋዲዱ ከምዘሎ ኣብሪሁ።

ኣቶ ከሰተ ኣብ መወዳእታ፡ ንቕሓትን ኣፍልጦን ሕብረተሰብ ኣብ ክረምታዊ ሕርሻ ብምብራኹ፡ መደብ ንኡስ ርቡሕ ቃጽያ ሕርሻ ንምትእትታው ብዝሓየለ ይስራሕ ከምዘሎ ገሊጹ።

ዑደት ታሪኻውን ልምዓታውን ቦታታት ብዝተወደበ መልክዕ ክዘውተር መዘኻኸሪ ቀሪቡ

ምብጻሕን ምርኣይን ታሪኻውን ልምዓታውን ቦታታት ንመረዳእታኻ ስለዘስፍሖ፡ ዜጋታት ኣብ ናይ ዕረፍቲ ግዜኦም ብውዱብ መልክዑ ቅርስታትን ታሪኻዊ ኣሰራትን፣ ትሕተ-ቅርጻዊ ህንጻውን ሕርሻውን ልምዓት፣ ከምኡ'ውን ቀያታት ዝተፈጸመሉ ቦታታት ንምፍላጥ ዑደት ክዘውትሩ መዘኻኸሪ ቀሪቡ።

ኣብ ን/ዞባ ዓዲ-ቐይሕ ሓላፊ ኣሃዱ ሓበሬታን ኽዕዝሰን ቱሪዝም ኣቶ ተስፋይ ግርማይ፡ እቲ ን/ዞባ ብታሪኻውን ልምዓታውን ቦታታት ሃብታም'ኳ እንተኾነ፡ እቶም ዝ. ንምፍላጥ ዑደት ዘካይዱ ግዱሳት ውሑዳት ከምዝኾኑ ብምጥቃስ፡ ብጉጅለን ብውልቅን ብቐንዱ ድማ ብደረጃ ኣብያተ-ትምህርቲ ክድፋኣሉ ተማሕጺኑ።

ንዑደት ዝመጽኡ ደቂ-ሃገርን ወጻእተኛታትን ቀጽርም እናበዝሐ ይመጽእ'ኳ እንተሎ፡ ገና ኣብ'ቲ ዝድለ ደረጃ ከምዘይበጽሐ ብምሕባር፡ ተመሃሮ ኮሌጅ ትምህርትን ስፖርትን ብጥርኑፍ፣ ከምኡ'ውን ካብ 21 ሃገራት ዝመጽኡ ልዕሊ 300 ዜጋታት ብውልቅን ብጉጅለን ዝገበርዎ ዑደት ክተኣዕ ከምዝለዎ ገሊጹ።

ንኤርትራውያንን ወጻእተኛታትን ብጹሑቲ ኣብ ምቕባልን ምልላይን ዝጦፍ ኣባል ሃገራዊ ቤት-ማዘክር ኣቶ ኢብራሂም ዑመር ብወገኑ፡ ብኣካል እትበጽሖን እትርእዮን ልዕሊ'ቲ ብምስልን ስእልን እትዕዘቦ ስለዝኾነ፡ መንእሰያት ንጀጋታት ሃገርም ክስተማቕሩ ኣተሓሳሲቡ።

ኣብ ን/ዞባ ዓዲ-ቐይሕ፡ ብዙሓት ቅርስታትን ኣሰራትን'ኳ እንተለዉ፡ ብጹሑቲ ብብዝሒ ዑደት ዝፍጽሙሉ ታሪኻዊ ቦታታት ግን፡ ቈሓይቶ፡ ዲጋ ሳፈራ፡ ዓዲ ኣሉቲ፡ መቓብር ግዛእ፡ ዕሸካ፡ ተኾንዳዕ ሕሽመለን ደርዓን የጠቓልል።

ብዘይካ ሰኑይ መዓልታዊ እትሕተም ጋዜጣ

ዋና ኣሰናዳኢ
ብርሃነ ምሕረትኣብ

ምክትል ኣሰናዳኢ
ዓብደልቃድር ኣሕመድ

ቊ.ስ 116266 / 201820 (256)

ቦርድ ምስንዳእ
ዮሴፍ ሃይለማርያም
ምሉእብርሃን ሃብተገብርኤል
ተስፋኣለም የማነ
ሙሴ ገ/እግዚኣብሄር

ቊ.ስ 201820 (250)
ፋክስ. 127749 - ቊ.ሳ.ጶ. 247

ለይ-ኣውት
ፍርቱና ኤፍሬም ትንሱእ ፍስሃየ
ሳምራዊት ሃብተ ሰሎሜ ኣፈወርቂ
ፋጥና ኣድም

ምዝርጋሕ ጋዜጣ
ቊ.ስ.113395-07588045
ምልክታ
ቊ.ስ 125013 - ቊ.ሳ.ጶ. 1284

ጨ/ህ/ ምዝገባ ዞባ ማእከል፡ ተገልገልቲ ዝተማልአ ሰነዳት ሒዞም ክቐርቡ ተማሕጺኑ

ጨንፈር ህዝባዊ ምዝገባ ዞባ ማእከል፡ ዜጋታት ስሉጥ ኣገልግሎት ንክረኽቡን ካብ ምምልላስ ክድሕኑን ዝተማልአ ሰነዳት ሒዞም ክቐርቡ ተማሕጺኑ።

ኣብ ምምሕዳር ዞባ ማእከል ሓላፊ ጨንፈር ህዝባዊ ምዝገባ፡ ማሕበራዊ ውሕስነትን መቓብራትን ኣቶ ኣብርሃም ተካ ንኤሪና ኣብ ዝሃቦ ሓበሬታ፡ እቲ ጨንፈር ን16 ንኡሳን ዞባታትን ነብርቲ ወጻኢ ዜጋታትን ኣገልግሎት ከምዝህብ ብምጥቃስ፡ ስሉጥን ጽፉፍን ኣገልግሎት ኣብ ዝቐርብ ሰነዳት ስለዝምርኮሱ፡ ተገልገልቲ ኣቐዲሞም ብምምላእ ንዝሓትዎ ኣገልግሎት ዘድሊ ሰነዳት ክውከሱ ከምዝኽእሉ ገሊጹ።

"እቲ ኣሃዱ፡ ዓቃቢ እምባር ሓጊ ኢዩ'ኹምን" ዝበሉ ሓላፊ ኣሃዱ ህዝባዊ ምዝገባ ኣቶ ተስፋልደት ሃብተሚካኤልን ሓላፊ ቤት-መዝገብ ኣቶ ኣማኑኤል ኪዳንን ድማ፡ ዝውሃብ ኣገልግሎታት - መረጋገጺ ዕለተ ልደት፡ ናይ መርዓ ወረቐት ምስክር፡ ናይ ሞት ወረቐት ምስክር፡ ናይ ፍትሕ ወረቐት ምስክር፡ ካብ መርዓ ናጻ ምዃን ወረቐት ምስክርን ካልእን ከምዝጠቓልል፣ መዓልታዊ ድማ ልዕሊ 500 ዓማዊል ከምዝኣንገዱ ብምሕባር፡ ምምልላስ ንምውጋድ - ተገልገልቲ ካብ'ቲ ዝመጽኡዎ ቤት-ጽሕፈት ምሉእነትን ጽሬትን ሰነዳቶም ኣረጋጊጾም ክቐርቡ ተማሕጺኖም።

ተገልገልቲ ብወገኖም፡ እቲ ጨንፈር ካብ እዋን ናብ እዋን ኣብ ስርሑ ምምሕያሽ የመዝግብ ከምዘሎ ብምግላጽ፡ ዜጋታት ሰነዳቶም ኣማሊኦም ክቐርቡ ተማሕጺኖም።

ህዝባዊ ምዝገባ ኣብ ኤርትራ፡ ኣብ 1892 ከምዝተኣታተወ ሰነዳት የጽርዩ።

ክንክን ጥዕና ህዝቢ፡ ኣገልግሎት'ዶ ንግዲ፧ ክዉንነት ኤርትራ ብመንጽር ካልኦት

ግርማይ ወልደግዮርጊስ (መንከኒዮ)

(2ይን መወዳእታን ክፋል)

ኣብ ዝሓለፈ ክፋል ናይዚ ጽሑፍ'ዚ ኣገልግሎት ጥዕና ኣብ ሕቡራት መንግስታት ኣመሪካ ከም ኣብነት ብምውሳድ፡ እንታይ ከምዝመስል ድሕሪ ምርኣይ ብመንጽሩ ኣሰራርሓ መትከላት ፖሊሲ ጥዕና ኤርትራ እንታይ ከምዝመስል ኣንቢብናዮ። መቐጸልታኡ ደስ ይብለ።

ሓደ ካብ ኣሰራርሓ መትከላት ፖሊሲ ጥዕና ኤርትራ፡ ኣገልግሎት ጥዕና ዘይብጽሖ ዝነበረ ክፋል ህዝቢ ኣገልግሎት ጥዕና ከምዝበጽሖ ምግባር እዩ። በዚ መሰረት፡ ኣብዚ መዳይ'ዚ ካበይ ተበጊስና ኣበይ በጺሕና ክንግምግም ዝግባእ'ዩ። ኣማኻሪ ሚኒስተር ጥዕናን ክኢላ ህዝባዊ ጥዕናን ዶክተር ምስግና ገብረሂወት ከምዚ ይብል፦

ኣብ 1991 ኣብዚ ሃገር ዝነበራ ሆስፒታላት 16 እየን። ሎሚ 32 ሆስፒታላት ኣለዋ። ብዕጽፊ (100%) ወሲኸን። ካብዚአን 8 ኣብ ኣስመራ ዝርከባ ሃገራዊ መወከሲ ሆስፒታላት ኮይነን እተን 6 ኣብ ነፍሲ ወከፍ ዞባ ዝርከባ ዞባዊ መወከሲ ሆስፒታላት'የን። ዝተረፋ 18 ድማ ኣብ ንኡሳን ዞባታት ዝርከባ ኮማዊ ሆስፒታላት'የን። ብተመሳሳሊ ኣብ ፈለማ ናጽነት፡ ማእከላት ጥዕና 5 ጥራይ'የን ነይረን። ሕጂ 54 ኮይነን ኣለዋ። ቁጽሪ ማእከላት ጥዕና ብልዕሊ ዓሰርተ ዕጽፊ ዓብዩ ኣሎ። ቁጽሪ መደበራት ጥዕናን ክሊኒካትን 72 ዝነበረ ሕጂ 199 መደበራት ጥዕናን 62 ክሊኒካትን ብድምሩ፡ 251 ኮይኑ ኣሎ። ብክልተን ፈረቓን ዕጽፊ ወይ ብ250% ዓብዩ።

እዚ ዕቤት'ዚ ብጂኦግራፊያዊ ቅማረ ክግለጽ ከሎ፡ ኣብ ዝሓለፈ 35 ዓመታት ናጽነት፡ ኣብ ውሽጢ 10 ኪሎ ሜተር ርሕቀት ኣገልግሎት ጥዕና ዝረክብ ተገልጋሊ፡ ካብ 48% ናብ 80% ዓብዩ። ልዕሊ 65% ካብ ህዝብና ድማ ኣብ ውሽጢ 5 ኪ.ሜ. ኣገልግሎት ጥዕና ይረክብ።

ኣብ 1991፡ ሰለስተ ግዜ (ግቡእ ክታበት) ዝኸተቡ ህጻናት 10% እዮም ነይሮም። ካብ 2013 ጀሚሩ ድማ ኣገልግሎት ክታበት ንህጻናት ኣብቲ ኣዝዩ ልዑል ደረጃ ዝበሃል ማለት ኣስታት 98% ተዓቂቡ ኣሎ። ሽፈነ ክንክን ቅድመ ሕርሲ 19% ዝነበረ ናብ 98 ክብ ኢሉ (ብ5 ዕጽፊ ዓብዩ)። ኣብ ትካላት ጥዕና ብክኢላታት ተሓጊዘን ዝሓርሳ ካብ 6% ናብ ኣስታት 80% ደይበን (ብ12 ዕጽፊ ዓብዩ)።

እዚ ኣሃዛት'ዚ፡ ኣብቲ ቀዳማይ መዐቀኒ ማለት 'ኣድማዒ ሽፈነ ጥዕና' ኣብ ዝሓለፈ 35 ዓመታት ናጽነት ዝተገብረ ወፍርን ዝተረኽበ ዓወታትን ኣዝዩ ልዑል ምዃኑ እዩ ዘርእየና።

ብመንጽር ሃጓፋት ወይ ጉድለታት ምምላእን ሓደስቲ ዝተኣታተዉ ኣገልግሎታት ምውሳኽን' እንተርኢና እውን፡ ከም ኣብነት፡ ምስራሕ ኦሮታ ሆስፒታል እንተወሰድና፡ ኣብ ኣሃዝ ዘምጽኦ ለውጢ የለን። ምኽንያቱ፡ ኦሮታ ሆስፒታል ነቲ ቀደሚኡ ዝነበረ መካ ሆስፒታል'ዩ ተኪኡ። ብዓይነት ግን እዘን ክልተ ሆስፒታላት ዝመጣጠና'ውን ኣይኮናን። መብዛሕትአን እተን 6 ዞባዊ ሆስፒታላት'ውን ከምኡ፡ ምስተን ቅድም ዝነበራ ብምንጽጻር ብዓይነት ዝመጣጠና ኣይኮናን። ስለዚ፡ እቲ ዝዓበየ ሃገራውን ዞባውን መወከሲ ሆስፒታላት ንምስራሕ ዝተገብረ ግዚፍ ወፍሪ ኣሃዛዊ ለውጢ ንምምጻእ ዘይኮነ፡ ዓይነታዊ ለውጢ ንምምጻእ ዝዓለመ እዩ ነይሩ። እዚ ክበሃል እንከሎ ግን ዓይነታዊ ምምሕያሽ ኣብ ሓደ ደረጃ በጺሑ ደው ዝበለ ኣይኮነን። ከም ዛሪ ማይ ቀጻሊ መስርሕ እዩ። ሕክምናዊ ተክኖሎጂን መሳርሒታትን ብቐጻሊ እናማዕበለ ስለዝኸይድ።

ናይዚ መስርሕ'ዚ ሓደ ኣብነት ንምጥቃስ፡ ኣብ ሃገራዊ መወከሲ ሆስፒታል ኦሮታ፡ ቅድሚ ሕጂ ዘይነበረ ናይ መሸኒ መድሃኒታዊ ማለት ቀመማዊ ፍወሳ ተጀሚሩ ኣሎ። ናይ ጨረር ፍወሳ ንምጅማር ድማ ዘድሊ ህንጻዊ ስራሓት ምስራሕ ዘጠቓልል ምድላዋት ይቕጽል ኣሎ። ኣብ ሆስፒታል ኦሮታ፡ ካብ ወጻኢ ምስ ዝመጽኡ ሰፐሻሊስት ዶክተራት ብምትሕብባር፡ ኣብ ቁልዑ መብጣሕቲ ልቢ ክካየድ ጀሚሩ ኣሎ። ኣብ ናይ ቀረባ መጻኢ፡ ድማ፡ ብኣንጂዮግራፊ ዝፍለጥ ሕማም ልቢ ንምንጻር ዘድሊ መርመራን ኣብ ዝተዓበሱ ወይ ዝጸበቡ ሰራውር ደም ልቢ ብ"ስተንት" ዝፍለጥ መገፋሒ ብምእታው፡ ብቐልጡ ዕጹውን ክፉትን መብጣሕታዊ ፍወሳ ልቢ ንምክያድ ዘኽእል (ክፍሊ ካተተራይዘሽን ወይ ካት ላብ) ንምትካል ይሰርሑ ኣለዉ። በዚ ድማ ብሰንኪ ሕማም ልቢ ናብ ወጻኢ ምኻድ ዘድልዮም ቁጽሪ ሕሙማት ኣዝዩ ክንክን ናብ ምውጋድ ገጹ ክኸይድን መደብ ተታሒዙ ይሰርሑ ኣለዉ።

ምርግጋጽ ማሕበራዊ ፍትሒ ዕላማ መንግስቲ ኤርትራ እዩ። ኣብ ጽላት ጥዕና ክገብሮ ዝጸንሐን ዝገብሮ ዘሎን ግዚፍ ወፍሪ ከኣ ኣካል ናይዚ ዕላማ'ዚ ኮይኑ፡ ኣገልግሎት ጥዕና ከም መሰል ስለዝጥምት፡ ዋጋ ሕክምና ኣብ ኤርትራ ስማዊ ወይ ናጻ'ዩ። ካብቲ መንግስቲ ንደሞዝ ሰራሕተኛታት ሚኒስትሪ ጥዕና፡ ንመድሃኒት፡ ንዝለኽቲ ነገራትን መተዓጻጸዊ ናውቲ ስራሕን ዝሰልዕ ባጀት ግዚፍ እዩ። ካብዚ ወጻኢታት'ዚ ሕሙማት ብዝሕተቱዎ ክፍሊት ኣገልግሎት ዝምለስ ገንዘብ ትሕቲ 15 % ጥራይ'ዩ። እዚ ንህዝብን ትካላት ጥዕናን መሳርሒታትን መሳለጥያታትን ዝገበር ግዚፍ ወፍሪ ከይወሰኸ ምዃኑ እዩ። ንሱ እንተ ተሓዊሱ፡ ናብ መንግስቲ ዝምለስ ትሕቲ 10% እዩ። ስለዚ ሕሙማት ዝኸፍልዎ ምስቲ መንግስቲ ዘውጽኦ ኣነጻጺርካ፡ ኣዝዩ ውሑድ ወይ ስማዊ'ዩ። ዶክተር ምስግና ገብረሂወት፡ "እቲ ንብዙሓት ሰባት ዝወሃብ ኩሉ ዓይነት ኣገልግሎት፡ ከምኡ'ውን ንኹሉ ዜጋ ዝወሃብ ብዙሕ ኣገልግሎታት፡ ካብ ክፍሊት ናጻ ወይ ሓወሲ ናጻ'ዩ" ይብል።

ገለ ኣብነታት ካብ ናጻ ወይ ሓወሲ ናጻ ኣገልግሎታት ንምጥቃስ— ካብ ምምሕዳር ናይ ድኻታት ምስክር ወረቐት ንዘምጽኡ ዝቐረበ ኣግልግሎት ጥዕና ብናጻ'ዩ ዝውሃብ። ክታበት ብናጻ እዩ። ኤች.ኣይ.ቪ/ኣይድስ ቲ.ቢ. … ንዝኣመሰሉ ንነዊሕ ግዜ ዝኸይድ ፍወሳ ተመሓላለፍቲ ሕማማት፣ ንሽኮርያ፡ ልዑል ጸቕጢ ደም፡ ናይ ኣእምሮ ሕማማት ዝኣመሰሉ ንነዊሕ ግዜ ዝቕጽል ፍወሳ ዘድልዮም ዘይተመሓላለፍቲ ሕማማት ዝወሃብ መድሃኒታት፣ ንደምን ናይ ደም ተዋጽኦን፣ መጥባሕቲ ሆስፒታልን ፊስቱላን ኣብ ሆስፒታል መንደፈራ፣ ጉድለት መኣዛ ንዘለዎም ዝወሃብ መግቢ ህጻናት (ንዕዳል ወይ ንዘይቀሱ)፣ ዓሶ ኣብ ዘለዎ ከባቢታት ዝወሃብ ናመሲየ ወዘተ… ናጻ ወይ ሓወሲ ናጻ እዩ።

ከም ኣብነት ዋጋ ናይ ክታበትን ጸረ-ኤች.ኣይ.ቪ. መድሃኒታትን ክንርኢ ንኽእል። ጸረ ኤች.ኣይ.ቪ. መድሃኒት ክቡር ኮይኑ፡ ንሕሙም ብናጻ እዩ ዝወሃብ። ኣብ ቀዳማይ ምድብ ዝርከቡ መድሃኒት ዝወስድ ሓደ ሰብ፡ ምስ ኩሉ ናይ ላቦራቶሪ መርመራታትን ካልእን ንሓደ ዓመት 12,000 ናቕፋ ይውድእ። ናብ ካልኣይ ምድብ እንተተሰጊሩ ድማ ኣብ ዓመት 32,500 ናቕፋ ይውድእ። በዚ ዋጋ'ዚ ብናጻ ዝፍወሱ ቁጽሪ ሕሙማት ወይ ተሰከምቲ ኤች.ኣይ.ቪ፡ ኣስታት 9,000 እዮም።

ኣብ ዝሓለፈ 10 ዓመታት፡ ኩለን ነፍሰጾራት ዝርከብኦም 1.25 ሚልዮን ሰብ፣ ኣይደስ ከይህሉዎም ብናጻ ተመርሚሮም። ካብዚኦም 3,908 ወይ ትሕቲ 3 ካብ ሽሕ (0.3 %)፡ ቢቲ ቫይረስ ተለኺፎም ጸኒሖም። ኣብ 2025 እንተ ርኢና፡ ካብቶም ዝተመርመሩ ብኣይደስ ቫይረስ ዝተለኸፉ 0.1 % ወይ 1 ካብ 1000 እዩ። እዚ ብንጹር ኤርትራ ንሕማም ኣይደስ ተቖጻጺራቶ ከምዘላ የርኢ።

ሕማም ዓሶ ንምቁጽጻር፡ ካብ 1995 ጀሚሩ ክሳዕ ሕጂ፡ ልዕሊ 12 ሚልዮን ናመሲየ ብናጻ፡ ኣብ ገለ እዋን ድማ ብኣዝዩ ስማዊ ክፍሊት ንህዝቢ ተዓዲሉ። ኣብዚ ሕጂ እዋን፡ ኣብ ዓሶ ቦታታት፡ ዳርጋ ኩሉ ረሲ ዘለዎ ሕሙም፡ ከም ዝምርመር ይግበር ኣሎ። ኣብ ዓመት ልዕሊ ፍርቂ ሚልዮን ሰባት፡ ዳርጋ ኩሎም ብናጻ ይምርመሩ። ከም ወጽኢት ናይዚ ወፍርን ጻዕርን'ዚ፡ ኣብዚ ሕጂ እዋን ኣብ ኤርትራ ብሰንኪ ሕማም ዓሶ ዝመውት ዳርጋ የለን። ኣብ ዓመት ትሕቲ 5 (ሰለስተ-ኣርባዕተ) ሰባት ጥራይ'ዮም ብሰንኪ ሕማም ዓሶ ዝሞቱ። ንሕማም ዓሶ ብምልኡ ንምጥፋእ ዝዓለመ መደብ ድማ ይድፍኣሉ ኣሎ።

ስትራተጂ መንግስቲ ኤርትራ ወይ ሚኒስትሪ ጥዕና፡ ከምቲ ኣብ ግዜ ገድሊ "ካብ ሓሚምካ ሕክምና ተኸላኸለካ ጥዕና" ዝበሃል ዝነበረ ኣብ ምክልኻል ዘድሃበ'ዩ። ከም ንፍዮ፡ ፖልዮ፡ ትኽትኽታ ዝኣመሰሉ ብክታበት ክክላኸሉ እንኽእል ሕማማት ኣብ ምክልኻል፡ ከም ሕማም ኣይደስ፡ ዓሶን ቲቢን ዝመሰሉ ተመሓላለፍቲ ሕማማት ድማ ኣብ ምቁጽጻር፡ ሞት ህጻናትን ኣደታትን ኣብ ምንካይ፡ ገምጋም ትጸበት ዕምሪ ኣብ ምልዓል፡ ሃገርና ካብ ዘርኣየቶ ጭቡጥ ገኸጋት'ዩ። እዚ ብኣና ጥራይ ዘይኮነ እንተላይ ብትካላት ሕቡራት ሃገራትን ብኻልኦት መሻርኽትናን ብኣህጉራዊ ደረጃ ብዙሕ ግዜ ተገሊጹን ተመስኪሩሉን'ዩ።

ዶክተር ምስግና፡ "ኤርትራ ኣብዚ ዝተጠቕሰ መዳያት ጥዕና ዕውት ሃገር'ያ ክበሃል ከሎ፡ ብሰቲ ዝተመድመደ ባይታ እናረገጽካ ብቐሊሉ ዝመጸ ዓወት ገይርካ ክውሰድ የብሉን። ኣዝዩ ልዑል ወፍርን ጻዕርን ኣቓልቦ ህዝብን መንግስትን ስለዝተገብረሉ ምዃኑ ብንጹር ክፍለጥ የድሊ።" ክብል የስምረሉ።

"ዓወት" ብምንጽጻር ክግለጽ እንከሎ እዩ ዝያዳ ዝርድእ። እዚ ዝስዕብ ኣሃዛት ከም ኣብነት ምቕራብ ይከኣል። መጠን ሞት ትሕቲ ሓሙሽተ ዓመት ዝዕድመኦም ቈልዑ ኣብ 1991፡ ካብ 1000 ብህይወት ዝወለዱ ናጽላታት 153 ዝሞቱ ዝነበሩ: ኣብ 2024 ናብ 34 ካብ 1000 ወሪዱ። ብ78% ክዩ። መጠን ሞት ትሕቲ ሓደ ዓመት ዝዕድመኦም ህጻናት ኣብ 1991 ካብ 1000 ህጻናት 94 ዝነበረ፡ ኣብ 2024 ናብ 25 ካብ 1000 ወሪዱ። ብ73% ክዩ። መጠን ሞት ትሕቲ 28 መዓልታት ዝዕድመኦም ናጽላታት: ኣብ 1991: ካብ 1000 ህጻናት 35 ዝነበረ: ኣብ 2024 ናብ 16 ካብ 1000 ወሪዱ። ብ54% ክዩ። እዚ ምስ ሃገራት ትሕተ-ሰሃራ ኣፍሪቃ እንተ ኣነጻጺርናዮ፡ ኣብዚ ሕጂ እዋን መጠን ሞት ትሕቲ 5 ዓመት ዝዕድመኦም ህጻናት ኤርትራ፡ ፍርቂ ገምጋም መጠን ሞት ኣብ ሃገራት ትሕተ-ሰሃራ ኣፍሪቃ'ዩ።

ብመሰረት ጸብጻብ ሕቡራት ሃገራት፡ ድሕሪ ሕርሲ ክሳዕ 6 ሰሙናት ኣብ ዘሎ ግዜ ብሰንኪ ጥንስን ሕርስን ናይ ዝሞታ ኣደታት መጠን፡ ኣብ 1991፡ ካብ 100,000 ኣደታት 998 ዝነበረ፡ ኣብ 2023 ናብ 291 ወሪዱ። ብ71% ክዩ። እዚ ኣሃዝ እዚ'ውን ኣብተን ዝቐጸላ ዓመታት እውን ከምዝነከየ ይፍለጥ። ብመሰረት'ቲ ጸብጻብ፡ ኣብዚ ሕጂ እዋን መጠን ሞት ኣደታት ኤርትራ ጥቓ ፍርቂ መጠን ሞት ኣደታት ኣብ ሃገራት ትሕተ-ሰሃራ ኣፍሪቃ'ዩ።

ናብዚ ዝተጠቕሰ ደረጃ ምዕባለ ንምብጻሕ ሓያል ብደሆ'ዩ ተሰጊሩ። ኣብ ፈለማ ዓመታት ናጽነት፡ ኣደታት ኣብ ትካል ጥዕና መጺአን ናይ ምሕራስ ልምዲ ኣይነበረን። ድሌትን ናይ ኣደታት ጥራይ ዘይኮነ፡ ድሌትን ናይ ትካላት ጥዕና'ውን እኹል ኣይነበረን። ድሌትን ትካላት ጥዕና እናተመሓየሸ፡ ኣብ ትካል ጥዕና መጺእካ ናይ ምሕራስ ንቕሓት ኣደታት እውን እናበረኸ ምስ መጸ ከኣ፡ ኣደታት ኣብ ትካል ጥዕና ብሕርሲ ብዝሰልጠኑ ሞያውያን ጥዕና ተሓጊዘን ጥራይ ክሓርሳ፡ ኣገልግሎት ልምዳውያን መሕረስቲ ብብቕሩብ ደው እናበለ ክኸይድ ኣብ 2020 ፖሊሲ ተሓንጺጹ። በዚ ድማ፡ ኣብ 1991 ብዙሒ ኣብ ትካል ጥዕና ዝሓርሳ ኣደታት 6% ጥራይ ዝነበረ፡ ኣብ 2010 ናብ 34% ሕጂ ድማ ናብ 80% ክብ ኢሉ። ኣብ ቀረባ መጻኢ ድማ ናብ ጥቓ 100% ክበጽሕ ትጽቢት ይግበር።

ብዘይካ'ዚ ገምጋም ትጽቢት ዕምሪ (ዕድመ) ኣብ ፈለማ ናጽነት ኣስታት 48 ዓመት ዝነበረ ሕጂ 68 ዓመት በጺሑ ኣሎ። ገምጋም ትጽቢት ዕምሪ ኣብ ኤርትራ ካብ 1991 ክሳዕ ሕጂ፡ ብ20 ዓመት ወይ ብ40% ወሲኹ። ስለዚ ኤርትራ ኣብ ኣድማዒ ሽፈነ ጥዕና ካብ እዋን ናጽነት ጀሚራ ዝገበረቶ ወፍርን ጻዕርን ዘመዝገቦ ወጽኢትን ኣዝዩ ልዑል፡ ገሊሕን ዝጭበጥን እዩ። እዚ ካብ ህዝብና ወጻኢ'ውን ብዝተፈላለያ ኣህጉራውያን ትካላት ተረጋጊጹ'ዩ።

ህሉው ክፍሊት ደቂሶም ዝሕከሙ

ጽፍሒ	ክፍሊት
ማእከል ጥዕና	1 ናቕፋ
ኮማዊ ሆስፒታል	1 ናቕፋ+
ዞባዊ መወከሲ ሆስፒታል	9.50 ናቕፋ +
ኦሮታ መወከሲ ሆስፒታል	30/150/200 ናቕፋ +

ግምት ዋጋ ክታበት ኣብ ምምዕባል ኣብ ዝርከባ ሃገራት

ዓ/ም	ዋጋ ንሓደ ህጻን ብዶላር
1980	3.5-5.0
2000	6.0
2010	18
2013	30-50
2017	ልዕሊ 50

ህሉው ክፍሊት ተመላለስቲ ሕሙማት

ጽፍሒ	ክፍሊት
መደበር ጥዕና	3.00 + 5.00 ናቕፋ
ማእከል ጥዕና	5.00 + 10.00 ናቕፋ
ኮማዊ ሆስፒታል	5.00 + 10.00 ናቕፋ+
ዞባዊ መወከሲ ሆስፒታል	6.00 +10.00 ናቕፋ +
ኦሮታ መወከሲ ሆስፒታል	16.00/25.00/50.00 ናቕፋ +

ጸጋታት ባሕሪ

ብከላ ማይ ብኸበድቲ-ብረታት (Heavy Metals)

ሙሉጌታ ማህደረ

ማይ ብውህድ ኦክስጅንን ሃይድሮጅንን ዝቖመ፡ ኣዝዩ መሰረታዊ ትሕዝቶ ዘለዎ፡ ህይወታውያን ብጥዕና ንኽነብሩ ዘድሊ ወሳኒ ባእታ እዩ። ህይወታውያን ምንጪ ቀረብ ማይ ካብ ዲጋታት፡ ቀላያት፡ ውሑይዝ ዒላ ከምኡ'ውን ካብ ባሕሪን ወቅያኖሳትን ይረኽቡ።

ማይ ዝተፈልየ ኬሚካላዊ ባህሪ ናይ ምፍልላይ ሃይድሮጅን ቦንድ ስለ ዘውንን፡ ምስ ዝተፈላለዩ ነገራት ተሓዋዊሱ ንነገራት ናይ ምሕቃቕ፡ ምምጣጥ፡ ምንጻፍ ባህርያዊ ክእለት ኣለዎ። ብሰንኪ'ዚ ዘለዎ ፍሉይ ባህሪ ብዝተፈላለዩ ምኽንያታት ንዝረኸቦም በኸልቲ ዝኾኑ ጥረ-ነገራት ብምውሃድ፡ ኣብ ዝተወሰነ እዋን ናብ ጉዳኢ ነገር ይቕየሩ። ስለ'ዚ ክኢላታት ብከላ ማይ ዝ ብሰንኪ በኸልቲ ጥረ-ነገራት ዝዋርግ ዘሎ ከቢቢያዊ ፅንወት፡ ብዓቢ ኣቓልቦ ክጥምትዎ ተቐሲቦም ይርከቡ።

ክኢላታት ብከላ ማይ ከም ዝገልጽዎ፡ ብደረጃ ዓለም ብርክት ዝበሉ በኸልቲ ባእታታት ብቐጻሊ ናብ ማያዊ ኣከባቢ ይነሓፉ ከም ዘለዉ የጠንቅቑ። ጠንቂ ናይ'ዞም በኸልቲ ባእታታት ብዙሕ'ኳ እንተኾነ፡ ገለ ንምጥቃስ ካብ ዝምዕበል ዘሎ ኢንዱስትርያዊ ንጥፈታት፡ ቴክኖሎጂካዊ ምዕባለ፡ ምውሳኽ ብዝሒ ህዝቢ፡ ዘይቅኑዕ ኣጠቓቕማ ጸጋታት፡ ሕርሻውን ዘቤታውን ንጥፈታት ክጥቀስ ይከኣል።

ብሓፈሻ በኸልቲ ባእታታት ብዙሓት'ኳ እንተኾኑ፡ እቶም ልዑል ኣተከሮ ዝወሃቦምን ኣብ ጥዕና ደቂ-ሰብ ኣዝዮም ኣሉታዊ ሳዕቤን ዘኸትሉን ግን ከበድቲ ብረታት እዮም። እዞም "ከበድቲ ብረታት" ዝበሃሉ፡ ዓይነታት ብረት ኮይኖም መጠን ጸዕቂ ካብ 5g/cm³ ንላዕሊ ዝውንኑን ብውሑድ መጠን'ውን እንተኾነ ዝለዓለ ጉድኣት ከስዕቡ ዝኽእሉ ኮይኖም፡ ከም ብዓል ኣርሰኒክ፡ ሜርኩሪ፡ ሊድ፡ ክሮምዩም፡ ካድምዩም፡ ኒክል፡ ዚንክ፡ ኑሓስ፡ ብሩር፡ ታይም ወዘተ የጠቓልሉ።

ጠባያት ከበድቲ ብረታት

ከበድቲ ብረታት ኣብ ኣካላት ህይወታውያን ናይ ምውሃል ተፈጥሮኣዊ ባህሪ (Bio-accumulation) ኣለዎም። እዚ ማለት ህይወታውያን ኣብ ጉዕዞ ህይወቶም ብዝተፈላለየ ምኽንያት ዝረኸብዎም በኸልቲ ባእታታት ብፍላይ ከበድቲ ብረታትን ጸረ-ባልዕን ኣብ ኣካሎም ምስ ኣተዉ ኣብ ክንዲ ዝሓቕቑ ብቐጻሊ ቀስ ብቐስ ይውህሉ ወይ ይኸመሩ። ስለ'ዚ ብኸም'ዚ ኣገባብ ኣብ ኣካላት ዓሳታትን ካልኦት ማያውያን ፍጥረታትን ዝተኣከበ በኸልቲ ባእታታት፡ ደቂ-ሰብ ምስ ዝምገብዎም፡ እቲ ዝተዋህለለ ከበድቲ ብረታት፡ ናብ ኣካላት ደቂ-ሰብ ይሰጋገር።

እቲ ዝኸፍኣ መዳይ፡ መጠን ምእካብ በኸልቲ ባእታታት ኣብ ህይወታውያን፡ ምስ ምውሳኽ ደረጃ ሰንሰለት-መግቢ (food chain)፡ መጠን ምእካብ በኸልቲ ባእታታት እናዛየደ ዝኸይድ ምዃኑ እዩ። ካብ'ቶም ኣብ ዝለዓለ ሰንሰለት-መግቢ ዝርከቡ ህይወታውያን፡ እቶም ኣብ መጀመርያ ሰንሰለት-መግቢ ዝርከቡ ህይወታውያን ዝውሕደ መጠን በኸልቲ ባእታታት ኣብ ኣካሎም ይውህሉ። እዚ ዝኾነሉ ምኽንያት እቶም ኣብ ዝለዓለ ሰንሰለት-መግቢ ዝርከቡ ህይወታውያን፡ ነቶም ኣብ ትሕቲኦም ዝርከቡ ብብዝሒ ምስ ተመገቡ ብእኡ መጠን ብብዝሒ በኸልቲ ባእታታት ኣብ ኣካሎም ይውህሉ። እዚ ከኣ "ምጉላሕ ከበድቲ ብረት" (Bio-magnification) ይበሃል።

ማያውያን ፍጡራት በዞም ከበድቲ ባእታታት ኣብ ዝበከሉሉ እዋን፡ ኣብ ኣካሎም ክስዕቦ ዝኽእል መርዝምነትን ጉድኣትን ደረ'ኺ ግዲ ዝጸወቱ ምውሳኽ ሙቐት፡ ትሑት መጠን ኦክስጅን፡ ልዑል መጠን ዝራግ፡ ልዑል መጠን ምጽት ወይ PH ወዘተ ክጥቀሱ ይኽእሉ።

ከበድቲ ብረታት ኣብ ጥዕና ዘለዎም ኣሉታዊ ጽልዋ

ከበድቲ ብረታት ናይ ዘይምምሃምን ወይ ዘይምምሻሙሹ ልዑል መርዝ፡ ምውህላል ኣብ ሰንሰለት መግቢን ካልእ ፍሉይ ጉዳኢ ባህሪን ስለ ዘለዎም፡ ጥዕና ደቂ-ሰብ በዞም መርዞማት ባእታታት ተቓለዉ ይርከቡ። ብዘወሰኺ ኣብ ኣካላት ህይወታውያን ዝተኸመሩ በኸልቲ ባእታታት ብቐለሉ ክሓቕቑ ወይ ክእለዩ ስለ ዘይክእሉ፡ ኣብ ዝተወሰነ ግዜ ከቢድ ጥዕናዊ ጸገምን ክሳዕ ሞት ዝበጽሕ ሳዕቤንን ከኸትሉ ይኽእሉ።

እቶም ቀንዲ ተጠቃዕቲ በዞም ብረታት ዝኾኑ ክፋል ኣካላት ልቢ፡ ኩሊት፡ ጸላም ከብዲ፡ ሳንቡእ፡ ኣዕጽምቲ፡ መዓንጣ ክጥቀሱ ይኽእሉ። ከም ሳዕቤኑ ናብ ቀታልን ሕዱር ሕማማት መንሽሮ፡ ብሮንካይት፡ ኩሊት፡ ጸላም ከብዲ፡ ምድኻም ሓንጎልን ጭዋዳታትን የኸትል። እዚ ይኹን ደኣ'ምበር፡ ብከላ ኣከባቢ በዞም ባእታታት ምሉእ ብምሉእ ክተውገዶ ኣይከኣልን እዩ። ምኽንያቱ ዝበዝሐ ኣብ መዓልታዊ ህይወትና እንግልገለሉ ዝተፈላለዩ መሳርሒታት ካብ'ዞም ዝተጠቕሱ ብረታት ዝተሰርሐ እዩ። ስለ'ዚ እቲ ዝሓሸ መፍትሒ ዝኸድሉ ኣገባብ ከም ምትእትታው ምጽራይ ቅድመ ምጉሓፍን ምድሓውን ምክትታልን መማርሒታት ብከላ ተኸቲልካ መርዝምነት ከም ዝቐንስ ክግበር ይከኣል።

ምንጪ ብከላ ማያዊ ኣካል ብኸበድቲ ብረታት

ብከላ ማያዊ ኣካል ብኸበድቲ ብረታት ካብ ባህርያውን ሰብ ሰርሖን ጠንቅታት ይስዕብ። ብባህርያዊ ጠንቅታት ካብ ባርዕ ጫት፡ ኑትጉ እሳተ-ጎመራ፡ ምፍርናሽ ኣኻውሕ ወዘተ ይብገሱ። ብዓቢ ሰብ ዝስዕብ ብከላ እቲ እናዓበየ ዝኸይድ ዘሎ ጠንቂ ኮይኑ፡ እቶም ቀንዲ ምንጮታት ከይተጻረየ ዝፈስስ ናይ ከተማን ኢንዱስትርያዊ ጉሓፍን፡ ልዕሊ ዓቐንን ዘይቅኑዕን ኣጠቓቕማ ሕርሻዊ-ኬሚካልን መድሃኒትን፡ ካብ ዕደናን መመንጨዊ ጸዓትን ዝፈስስ ዋሕዚ፡ ኤለክትሮኒካዊ ጉሓፍ፡ ክጥቀሱ ይኽእሉ። ብሓፈሻ ከበድቲ ብረታት ኣብ መዓልታዊ እንጥቀመሉም ናውቲ ብመልክዕ ወሁድ ሃይድሮኦክሳይድ፡ ሳልፈረትኦክሳይድን ሰለክዩትን ይርከቡ።

1. **ኢንዱስትርያዊ ርስሓት**- ከይተጻረየ ዝጉሓፍ ኢንዱስትርያዊ ርስሓት እቲ ቀንዲ ጠንቂ ብከላ ልዕልን ትሕቲን ባይታኣዊ ማይ እዩ። እዚ ዝጉሓፍ ርስሓት ኣብ ወሽጡ ሓቝፉዎም ዝርከብ ዘይተኣደነ ጉድኣት ነገራት ንምዝርዛር ብዓይኒ ዘይርኣዩ ታህዋስያን፡ ከበድቲ ብረታት፡ መኣዛታት፡ ፋርማሲዮዊ ርስሓት ክጥቀሱ ይከኣሉ።

እዞም ዝተጠቕሱ ጉድኣት ነገራት ናብ ማያዊ ከባቢ ምስ ተጸንበሩ፡ ብቐጥታ ማይ ኣብላሾም ክምስስ ናብ ዘይክእል ጉድኣት ህይወታውያን ብፍላይ ከኣ ንደቂ-ሰብ ከውርዱ ይኽእሉ።

2. **ዕደና**- ካብ ከርሲ ምድሪ ዝዋበር ማዕርሒ ምውጻእ ማዕድናትን ካልእ መሬታዊ ባእታታትን "ዕደና" ይበሃል። ብማዕርሒ ዕደና ዝተረኽቡ ማዕድናት ኣብ መዓል ምህናጽ ትሕተ-ቅርጺ፡ ዳህሳስ ጠፈር፡ መሳርሒ መዚቃ፡ ቴሌኮምኒኬሽን፡ ሕርሻን ሕክምናዊን መዓል ይውዕል። እቲ ዓቢ ኣሉታዊ ሳዕቤን ናይ ዕደና ዘጋጥም ብከላ ማይ እዩ።

ኣብ ማዕርሒ ዕደና ምብሕቛገን ምልወዋጥ ቅርጺ መሬትን ይስዕብ፡ ከምኡ'ውን ብብዝሒ ረሳሕ ማይ ካብ ማዕርሒ ምጽራይ ማዕድን መዘሓሓሊ ይውሕዝ። እዚ ዝውሕዝ ርስሓት ግቡእ ምጽራይን ኣልዩን እንተ ዘይተኻየዱሉ፡ ማይ ምስ ዝበ ተሓዲጹብ ብመልክዕ ውሕጅ ናብ ማያዊ ኣካል ብምሕዋስ ብከላ ከበድቲ ባእታታት የስዕብ።

3. **ኤለክትሮኒካዊ ጉሓፍ**- ብማሰረት ዓለማዊ ገምጋም ዲጂታላዊ ዝርገሐን ተጠቀምትን ኤለክትሮኒካዊ ኣቑሑ ብፍላይ ሞባይል ቴሌፎን፡ ብተዓጻጻፊ ቁጽሪ ይወሰኽ ከም ዘሎ ይግለጽ። ዝ ብምግዛብ ኣፍረይቲ ትካላት ንተጠቀምቲ ኣብ ኣገባብ ምውጋን ዝኣረገ ኤለክትሮኒካዊ ንብረት ዝምልከት መምርሒ ጽሒፍ ኩዱልወሉ ሕጋዊ ግዴታ ኣለዎም። እንተኾነ ዝበዝሑ ተጠቃሚ ዝ ዝወሃብ መምርሒ ከይተኸተለ ብዘይ ኣገባብ ከም ዝጉሕፍ ይግለጽ።

ከም ሳዕቤኑ ልዑል ምእካብ መንሽሮ-ወለድ ዝኾኑ ጥረ-ነገር ካርሲኖጅን (carcinogens)፡ ከበድቲ-ብረታትን ካልኦት ጉዳኢ ኬሚካላትን ኣብ ማያዊ ከባቢ ብፍላይ ከኣ ኣብ ምምዕባል ዝርከባ ሃገራት የኸትል ከም ዘሎ የጠንቅቑ። ከም ሳዕቤኑ ካብ'ዚ ዝተበከለ ከባቢ ዝግልገሉ ሕብረተሰባት ብቐጻሊ ሕዱር ሕማማት ቆርበት፡ ስርዓት ምስትንፋስ፡ ስርዓት ምሕቃቕ መግቢ፡ ስርዓት ምክልኻል፡ ስርዓት ስኑማትኒ ከምኡ'ውን መንሽሮ ዝኣመሰሉ ሓደገኛታት ናይ ጥዕና ጸገም የስዕብ ከም ዘሎ ይሕበር።

4. **ሕርሻዊ ንጥፈታት**- ከም ዝፍለጥ ብዝሒ ህዝቢ ዓለም ብቐጻሊ ይውሰኽ ከም ዘሎ ርዱእ ኮይኑ፡ ብኡ መጠን ጠለብ መግቢ ክውሰኽ'ውን ባህርያዊ እዩ። ምእንቲ'ዚ ዝ ብቐጻሊ ዝውሰኽ ዘሎ ጠለብ መግቢ ንምውሓስ ካብ ሕርሻ ዝርከብ እቶት ዝዓበየሉ ሜላ ንምፍጣር ዝተፈላለየ ትሕዝቶ ዘለዎም ከም ሕርሻዊ-ኬሚካል፡ ድኹዒ፡ ጸረ-ባልዕ ብቐጻሊ ኣብ መዓል ይውዕል ኣሎ።

እዞም ዝተጠቕሱ ትሕዝቶታት ቅኑዕ ኣጠቓቕማ እንተ ዘይተኻዩዱሎም፡ ቀጺሎም ናብ ማያዊ ኣካል ከም ውሑይዝ፡ ቀላያትን ባሕሪን ተጸንቢሮም ብከላ ከኸትሉ ይኽእሉ እዮም። ከም ሳዕቤኑ፡ ዓቢ ኣሉታዊ ጽልዋ ኣብ ስነ-ማሕደሮ ማያዊ ከባቢ የስዕብ።

5. **መመንጨዊ ኤለክትሪክ**- ኣብ'ዚ እዋን'ዚ፡ ረሰናዊ ብከላ ማይ፡ ካብ መመንጨዊ ኤለክትሪክ ዝኾና ትካላት ኑክሌኣዊ ጸዓትን ኑዩዒን እናዓበየ ይኸይድ ኣሎ። ብሰንኪ ምቕይያር ናይ ረሰኒ ማይ፡ ምብልሻው ትሕዝቶ ማይ፡ ኪጋጥም እንከሎ ረሰናዊ ብከላ ማይ ይበሃል።

ኣብ ከም'ዚ ማዕርሒ እዚን ትካላት መመንጨዊ ጸዓት ብዮሚልዮናት ቶን ዝቖጸር ከበድቲ-ብረታት ናብ ከባቢኣን የውጽኡ። ከምኡ'ውን ብምኽንያት መዘሓሓሊ ሞተርን ካልእን ዘይተኣደነ ውዑይ ማይ ናብ ከባቢኣን ዝርከብ ማያዊ ኣካል ብምፍሳስ፡ ዓቐን ኦክስጅን ከም ዝኸድልን መጠን ምጽት ከም ዝዘይድን ይገብር።

ምጉዳል መጠን ኦክስጅን ኣብ ማይ ንባክተርያ ምቑጽ ሃዋህው ፈጢሩ፡ ንነገራት ኣመሻሚሹ ዘይተኣደነ መኣዛዊ ትሕዝቶ ከም ዝህልዎ ስለ ዝገብር፡ ካብ ቁጽጽር ወጻኢ ዝኾነ መጠን ሰበባ የኸትል። ቀጺሉ እዚ ሰበባ ብብዝሒ ተመጊቡ ደቀቕቲ እንስሳታት ከም ዝህልዉ ብምግባር፡ ዋሕዲ ኦክስጅን የኸትልን ኣብ ላዕለዋይ ክፋል ማይ ብብዝሒ ሰበባ ስለ ዝህሉ፡ ንጹሓይ ብርሃን ሸፊኑ ንታሕተዋይ ክፋል ማይ የጸልምቶ። ኣብ መወዳእታ ምጉዳል ኦክስጅንን ሞት ህይወታውያንን የኸትል።

ከም'ዚ ክብ ኢሉ ዝተገልጸ ከበድቲ ብረታት ብባህርያውን ሰብ ዝሰርሖምን ምኽንያት ኣብ ምድሪ ኣብ ዝቕልቀሉሉ፡ ብዝተፈላለዩ ምኽንያታት ናብ ማያዊ ኣካል ተጸንቢሮም፡ ዳሕም ክምስስ ናብ ዘይክእሉ ዓቢ ከባቢያዊ ብከላ ኣኸቲሎም፡ መርዝምነቶም ብምጅማር ናብ ደቂ-ሰብን ካልኦት እንስሳታትን ተሰጋጊሮም፡ ናብ ቀታሊ ባህሪ ይምዕብሉ ከም ዘለዉ ይግለጽ።

ብፍላይ ከኣ እዚ ኣብ'ዚ ዘመን ንደቂ-ሰብ እቲ ቐዳማይ ቀታሊን ንምፍዋስ ኣዝዩ ኣጸጋሚን ኮይኑ ዝርከብ ሕማም መንሽሮ፡ ጠንቁ ብከላ ከበድቲ ብረታት ምዃኑ ይፍለጥ። ከም ዝፍለጥ ኣብ ሃገርና ኤርትራ፡ ዝበዝሕ ህዝብና ዝሰቲ ጽሩይ ማይ ካብ ዲጋታትን ውሑይዝን እዩ ዝጥቀም። ከም'ዚ ካብ ኮነ ካብ ከተማታት፡ ሕክምና፡ ኤለክትሮኒካዊ ትካላት፡ ብፍላይ ዕደናን ካብ ካልኦት ትካላትን ዝወጽእ ጉሓፍ ልዑል ጥንቃቐን ምጽራይን ክግበረሉ ይግባእ። ብፍላይ ከኣ ጉሓፍ ዘውጉሉ ቦታታት ካብ ሩባታትን ውሑይዝን ዝረሓቐ ክኸውን ከም ዝግባእ የረድኣና።

ብተመሳሳሊ፡ ንሕርሻዊ መዓል ዝውዕሉ ኬሚካላት፡ ብዓይነትን ዓቐንን ቅኑዕ ኣጠቓቕማ ከምኡ'ውን ልዑል ክትትልን ቁጽጽርን ክግበረሎም፡ ወዓል ሕደር ዘድልዮ ከም ዘይኮነ ክንግንዘብ ይግባእ። ከምኡ'ውን ኣብ ገምገም ባሕሪ ተደኲነን ዝርከባ ትካላት መመንጨዊ ጸዓት፡ ወደብ፡ ፋብሪካ ቸሚንቶን ካልኦት ተመሳሰልቲ ትካላትን፡ ኣብ ዘኪይዳኦ ዘለዋ መስርሕ፡ ንዘወጽእ ጉሓፍ፡ ካብ ብከላ ባሕሪ ልዑል ጥንቃቐ ክገብራ ከም ዘለወን የረድኣና።

ካብ መመንጨዊ ጸዓት ረሳሕ ዘይቲ ዝተወገደሉ ቦታ

ረሰናዊን ኢንዱስትርያዊን ብከላ

ማያዊ ብከላ ካብ ዕደና ዝወጽእ ጉሓፍ

ብምትሕብባር ሚ/ሪ ሃብቲ ባሕሪ ዝዳሎ ዓምዲ

ፈስቲቫልና፡ መቓልሕ መኸተና

ኣብርሃም ዘርአ (ወዲ-ሃለቃ)

ስእሊ.- ጨንፈር ስእሊ.

ዓመት መጸ ፈስቲቫልና ኣብ ከም'ዚ ቅንያት ኣብ ዝቀላቐለሉ፡ ህዝቡና ብደስታን ፍስሃን እዩ ዝቕበሎ። ምኽንያቱ ሕብሪ ጸባቖኡ ኣብኡ ስለ ዝኸልዎን መመሊሱ ስለ ዝድርዖን። ምስ ፈተውቱን ስድራቤቱን ብፍቕርን ሓድነትን ተሓቚቑ ኣብቲ ቀጽሪ ወኻዕኻዕ ክብል ስለ ዝቕኒ።

ኣብ ቤት መግዛእቲ ማስተን ዞባ ሰሜናዊ ቀይሕ ባሕሪ ፓኒኖ ዓሳ ቁሪሱ፡ ኣብ ዞባ ዓንሰባ ከይዱ ሺያ ይምሳሕ፡ ኣብ ዞባ ደቡባዊ ቀይሕ ባሕርን ማእከልን ከይዱ ድማ ጫሖጫሕን ዝልዝልን ስጋን ይድረር፡ ኣብ ጋሽ ባርካ ዲጋ ሓንፈፉ፡ ኣብ ዞባ ደቡብ ከይዱ ድማ ሕትሞን ማሽን ይድርግም፡ ኣወል ቡን ኣብ ሓደ ዞባ ሰቲዩ፡ ካልኣይ ድማ ኣብቲ ካልእ፡ ሳልሳይ ኣብቲ .... እናበለ ብፍቕርን ጸዋን ባህሉን ታሪኹን ሃጢሩን ዓሰሉን ብሓድነት የዋግዕ። ሕብሪ ፈስቲቫል ደቂ ስድራን ፍቕርን ድማ መመሊሱ ይደምቕ። በቃ እቲ ቅንያት ከምኡ እዩ።

ኣብ ፈስቲቫል፡ ኣቦጃዲድ ዝተኸደኑት ኣደ ደቃ ግን ዓብደላ ካቢን ልወየትን ተኸዲነን ሽናዕ ክብላ ይጸንሓኻ። ጋቢ ወይ ጻዕዳ ነጸላ ዝተወዝዘ. ኣቦ ደቁ ቀሚሽ ዓረብ ምስ ሰደርያት ተኸዲኖም ትረኽቦም። እታ ሽለል ዝተቐኸት ጓል ብሌንን ትግረን ድማ ከመይ ዝበለ ሽፎን ተኸዲና ትረኽባ። ብሓፈሻ ከምቲ ኣቐድም ክበል ዝጠቐስኩዎ ጉዕት፡ ጥሕሎ፡ ልሑልሕ፡ ሺያ፡ ብቕልዖ፡ ሰዋ፡ ዲጋ፡ ኪሳር፡ ዝልዝል፡ ብርኩታ ኣብ ሓደ መኣዲ - ኣብ ሓደ ቅርዓት ይቐርበልካ።

ዓመት መጸ ኣብ ቀጽሪ ኤክስፖ ዝእንገድ ፈስቲቫልና፡ ካብ ኩሉ ማእዘን ናይ ኤርትራን ኣብ ወጻኢ ዝቕመጡ ኤርትራውያን ብኣካል ዝራኸቡሉ ዓቢ ናይ ምትእኽኻብ ኣጋጣሚ እዩ። እቲ ኣካላዊ ወሃደት ድማ መንፈሳዊ ወሃደት ይፈጥር። ኣብ ብዙሕነት ዘሎ ጸባቐ መዋርግቲ የብሉን። ብዙሕነት ንባዕሉ ድሙቕ ጸባቐ ስለ ዝኾነ። ኣብ ሓንቲ ሃገር ዝተፈላለየ ቋንቋን ባህልን ልምድን ምህላው ንባዕሉ ጸባቐ እዩ። እቲ ከዘርጋ ዝኽእል ብኸመይ ይሳሰን ይወሃሃድን ጥራሕ እዩ። እዚ ወሃደት እዚ፡ ኣብ ኤርትራ ኣብ ቀጽሪ ኤክስፖ ጉሊሑ ትረኽቦ።

ፕረዚደት ኢሳይያስ ኣፈወርቂ ኣብቲ ቀዳም 18 ሓምለ 2026 ኣብ ቀጽሪ ኤክስፖ ብወግኢ መርቑ ዝኸፈቶ ፈስቲቫል፡ ኣብ ብዙሕ ጽላታት ተበጺሑ ዝሎ ምዕባለን ልምዓታዊ ንጥፈታትን ዘንጸባርቑ ትሕዝቶ ኣዳራሻት ኤግዚቢሽን ከም ዝተዓዘበ ኣይርስዕን። ዚያዳ ንምዋህው ናይቲ ፈስቲቫል ንምስትምቓርን ንምዕዛብን ድማ ንያታዊ ባህልን ልምድታትን ሕብሩ ብሄራትና ኣብ ቅርዓተን እናኸለለ ተዓዚቡ እዩ። እዚ፡ መንግስትና ሓደ ካብቲ ኣብ ያታኡን ባህሉን ኣብ ምዕቃብ ዘኪዱ ዘሎ ቃልሲ፡ መርኣያ ተጉዳስነቱ ምኻኑ እዩ ኣብዚ ቅንያት እዚ ንዓድኻ ትላለዮ።

ቀጽሪ ኤክስፖ ብዘይካ እቲ ናይ ማዘናግዒ መደባቱ፡ ቦታ ቅዱስ ውድድር ፈጠራዊ ሰራሕን መንፈሳዊ ዕግበት ዝፈጥርን ዝድርኽን እዩ። ቆሸት ያታዊ ትልሂት ዞባታት፡ ውድድር ኣፋዊ ያታታት፡ ያታዊ ደኮና መኣብሮ፡ ምርኢት መጽሓፍትን ጉጅለ ባህልታትን ኣደራሽ ምህዞን ሰነዳትን ኤግዚቢሽን ዝተፈላለዩ ሰሚናራት.... ተዳልዮም ወትሩ ካብ ዝሰላስሉን መንእሰያት ካብ ዝመሃሩሉምን መደባት ነጋድያን ናይ'ቲ ኣብ ቀጽሪ ኤክስፖ ትሸዓት መዓልቲ ሓዚ ዝተኻየደ ፈስቲቫል ኤርትራ 2026 ብትሕዝቶኡን ዕላማኡን ዕግበቶምን ኣድናቖቶምን ኣብ እዋኑ ገሊጾም እዮም። እቶም ካብ ወሻጢ ሃገርን ወጻኢን ዝመጽኡ ኤርትራውያን ምስ ተወከስናዮም ኣብ ዝሃብዎ ሓበሬታ፡ "ፈስቲቫል ኣብ ብዙሕነት ዝተመስረተ ተረር ሓድነት ህዝቢ ኤርትራ ዘንጸባርቐሉ ናይ ምክእኣልን ምክብባርን ደንበ እዩ" ድሕሪ ምባል፡ ኣፍሲ.ወከፍ ኤርትራዊ ክበጽሖ ዝግባእ ሃገራዊ ንግደት ከም ዝኾነ መጠን ኣብቲ ሕዙእ ደንበ ቆሸቶም፡ ኣብ ሓድሕዶም ተማኺሮ እናተለዋወጡን እናተዘናግዑን ከምኒዩተራትን ካልእ ዝተፈላለዩ መማሃሪ መሳለጥያታትን ዝመሃሩሉን ዝቕሰሙሉን ኣጋጣሚ ስለ ዝኾነ - ፈስቲቫል፡ ካልእ'ውን ህጻናት ያታዊ ወግዒን መኣብሮን ባህልን ልምድን ሕብረተሰቦም ኣጥዕዮም ዝመሃሩሉ ዓቢ መድረኽን ቤት ትምህርትን እዩ። ስለ'ዚ እዮም ድማ ህጻናትና ንስድራቤቶም "ኤክስፖ ወሰዱና" እናበሉ፡ ናብቲ ቤት ትምህርቲ ክብርታት መዓልታዊ ክመጽኡ ዝረኣዩ። ኣብኡ ኩሉ ነገራት ይመሃሩ - ዘኮሉ።

ኣብ ኤክስፖ ነገበይናም ቋንቋታት ኢኻ ትዛረብ ግን ከኣ ትረዳዳእ። ነገበይኑ ባህልን ልምድን እዩ ዘሎካ ግን ከኣ ኣብ ሓንቲ መኣዲ ትቕረብ። ኣብ ወሻጢ ሰዓት ንምልእቲ ኤርትራ ትላለያ። ናይ ኩለን ብሄራት ባህልን ናይ ኩለን ዞባታት ጺጋታትን ጽላታትን ድማ ብዕምቆት ትላለዮን ትፈልጦን።

ፈስቲቫል እዩም።

ፈስቲቫላትና ከም መወከሲ ሱር መንነትና እዩ። ኣማኢት ዓመታት ዝጸንሑ ንታሪኽን መንነትን ባህልን ቅርሰታትን ህዝቡና ሓቝፉ ደርኪቡ። ብመንገዲ እዚ ኣቢልና ድማ ዛንታ ሱር መንነት ኣብ ምፍላጥን ኣብ ምዕቃብን ከም ሓደ ዓቢ ማዕከንንን መጕሳገሲ መድረኽ እዩ። ምኽንያቱ ኣብ ደንበ ኤክስፖ ኣዳሊሱ ማጠራ፡ ቡያ፡ ደብረ ሃም፡ በሰወከሰው ኣሎ፡ ርጋጽን ሽታ ርሑቕ ገሊጾም፡ "ኤክስፖ መኣዲ ሃገራዊ ባህልናን መንነትናን እዩ" ዝበሉ እዮም ነጋድያን። ሓደ ሕብረተሰብ ኣብ ምውርራስ ክብርታትን ባህልን ከም ዝምርኮስ ብምሕባር፡ መንእሰይ ወለዶ ካብዚ መኣዲ ስነትን ሓድነትን ዘሽክሞ ሓላፍነት ዓቢ ምዃኑ ገሊጾም።

ብተወሳኺ ንገለ መንእሰያትን ተመሃሮን ኣብ ዝተወከስናሉ፡ ኣብ ኤክስፖ ምስታፎም ሕጉሳት ምዃኖም ድሕሪ ምግላጽ፡ ፈስቲቫል ኤርትራ ክንዲ ምሉእ ኤርትራ ምሃር ከም ዝኾነ ገሊጾም። ኣብ ውሑዳት ሰዓታት ንምሉእ ባህልን ያታን ፍቕሪ ባህሎምን ታሪኾምን። ስለዚ እዮም ድማ እታ ዓመት ቀልጢፉ ክትመጸሎም ብሃንቀውታ ዝጽበዩ።

ፈስቲቫል እምበኣር፡ ቀሊል ትርጉም ዘለዎ ኣይኮነን። ሓደ ካብቲ ዝዩርማስ ሃገራዊ መደብ ኮይኑ፡ ዕላማኡ ንጹር እዩ። መድረኽ ሃገራዊ ንቕሓትን ሓድነትን እዩ። መድረኽ ምትእኽኻብ ኤርትራውያን፡ ቀጻሊ ምዕሩግን ወዕወዕን ዝዙብሮ ድማ ብቐንዱ ዕዙዝ ሱታፌን ተበግሶን መንግስትን ህዝብን ከምኡ ድማ ትካላትን ውልቀ ሰባትን ስለዝኾኑ እዩ። ስለዚ እዩ ድማ ደርማስ ውራይ ዝበሎ። ናይ ሎሚ

ብሓፈሻ ዝ ሃገር ባህላን ልምዳን ህዝባን መሬታን እምነን ሓመዳን እምኒታትን ጸጋዒታን...ኩሉ ኣብ ቀጽሪ ውሻጠ ኤክስፖ ኣሎ። በቃ ንኤርትራ ንባሕራን ወሓይዛታን ጎቦኣን ሩባኣን ምድረበዳኣን እሰተ-ጉመራኣን ሓጋያን ዝናባን ሃሩራን ቁራን....ንደቅኻ ጠርኒፍካ ብምኻል ኣብዚ ቀጽሪ እዚ ኢኻ ተላልየም። ኣብ ኣደራሽ ኤግዚቢሽን ዘወር ብምባል፡ ዝተፈላለዩ ኣእካልን ኣዝርእትን ኣግራብ፡ ከም ሓርማዝ፡ ጤለበዩ፡ ሰሲሕ፡ ሰገን....ዝኣመሰሉ እንስሳታት ዘጉዓም'ውን ኣብዚ ቀጽሪ እዚ ኢኻ ኣጸቢቕካ እትመሃሮምን እትፈልጦምን። ብሓፈሻ ምልእቲ ኤርትራ ኣብ ኤክስፖ ኣላ፡ ናብ መላእ ኤርትራ ብኣዋርሕ ኩሊልካ ጸዓትን ግዜን ከየጥፋእካ ብዙሓጸረ ልምዓታዊ መደባት ኣሎ። ኣብ ኤክስፖ ዘየለ የለን ኤርትራ ኩሕልቲ ኣብኡ ብኽብሪ ምስ ደቃ ተቐሚጣ ትረኽባ። እዚ ረብሓታት'ዚ ስለ ዝፈልጥ ድማ'ዩ እንተላይ ኣብ ወጻኢ ዝነብር ህዝብና ዓመት መጸ ኣብ ከም'ዚ ቅንያት ድሙቕ ፈስቲቫላት ከሕልፍ ዝርኣ። ምኽንያቱ፡ ፈስቲቫላትና ረቂቕ መልእኽቲ ኣለዎም። መረጋገጺን መቐጸልን ናይቲ ክንዘጽሖ እንደሊ ራኢ መረሕነትናን ህዝቡናን እዩ። በቲ ካልእ ድማ ኣብ ደገ ዝነብር ህዝብና ካብ መበቆል ሃገሩ ማሕደሪ ስለ ዝነበረ፡ ብፍቕሪ ሃገሩ ዝሕበንን ዝምምቐን ዜጋ ኣብ ሓደ ቅርዓት ተኣኻኺቡ ያታ ታሪኹን መኸተኡን ባህሉን ትውፊቱን መንነቱን ጸጋዕቱን.. ኣብ መኣዲ ሕውነት ዓሲሉ ዝዘትየሉ ዓቢ ኣጋጣሚ እዩ። ብዓበኡ ከኣ ዘጋንፍዎ ብድሆታት ንምስጋር ዓቕምታቱን ትብዓቱን ዘንጸባርቐሉ ደንበ ደቂ ሓደ ልቢ'ዩ ፈስቲቫል ኤርትራውያን።

ሕብሪ ጸባቐ ፈስቲቫልና እምበኣር፡ ንወሃደትናን ስነትናን ዝገልጽ እዩ። ወሃደት ናይቶም ሕብርታት ሕብራዊ ቋንቋ ኣሎ። ወሃዱ ግን ከኣ ከም ቅድሚት ሕብሪ ጥንዲራ፡ ኩሉ ስሚታት ኤርትራዊ ምዕራፋትን ገጻትን ኣብኡ ተወሪዱ ኣሎ። ነፍሲ.ወከፍ ኣግኡትን ህድሞን ዘይጸንቀቕ ዛንታ ያታን ልምድን ዛንታ ባህልን መንነትን ኣለዎ።

ህዝቢ ኤርትራ ክትዕዘቦን ክትመሃሮን ከም ዘኽእል ብምግላጽ ከኣ ከም'ዚ ዝኣመሰለ ወሁድ ምትእኽኻብ ድማ መርኣያ ናይቲ ህዝቢ ኤርትራ ኣብ ማሰርሕ ብረታዊ ቃልሲ ዝተኸተሎ ቅኑዕ ማስመርን ዘጥረዮ ሓድነትን ስነትን ንቕሓትን ፍልጠትን ከም ዝኾነ ሓቢሮም።

ኣብ ፈስቲቫል ብፍላይ ኣብ ህጻናት ኣተኩሮም ዝሰላሰሉ ንጥፈታት፡ ህጻናት ብዙሕ ክመሃሩሉም ዘለዎም መደባት እዮም። ብዘለዓለ ክድፍኣሉ ዘለዎ መደብ ምዃኑ'ውን ይስወጠኒ። ምኽንያቱ ህጻናት ከም ናይ ጽባሕ ተረከብቲ ሃገር ዓመት ውራይ ፈስቲቫልና እምበኣር፡ ከም ዝሓለፉ ዘደንቑ ፈስቲቫላትና፡ ምሉእ ዕጥቅን ሸሻይ ትሕዝቶኡን መደባቱን እንግዶቱን ሐዚ እዩ ቀሪቡ።

ፈስቲቫል ኤርትራ፡ ድሕሪ መላእ ሓርነት ሃገርና፡ ኣካል ባህሊ ህዝቢ ኮይኑ ዝቕጽል ዘሎ ሃገራዊ ዕማም እዩ። ፈስቲቫል ከምቲ ልዕል ኢለ ዝጠቐስኩዎ፡ ኣብ ወሻጢ ሃገር ጥራሕ ዘይኮነ፡ ኤርትራውያን ኣብ ዝርከቡለን ዝተፈላለያ ሃገራት ወጻኢ'ውን እንተኾነ፡ ብዓቢ ድምቀትን ዕምቆትን ዝዕየድ ሃገራዊ መደብ እዩ።

ስእሊ. ክብሮም ጸሃየ

ምልክታ

ናጽነት ደስበለ - ሓበን ገብረኣምላኽ-ሳምራዊት መለስ

1ይ ቤት-ፍርዲ ዞባ ማእከል ኣስመራ

ሄለን ኣብርሃ ገብረማርያም፡ ኣደይ ሉተኣብ ወልዱ ፍረ ስለዝዓረፈት፡ ኣነ ጥራይ ወራሲት ምኻነይ ደረጋግጸለይ ስለ ዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን01/10/26 ኣብ ቤ/ፍ 2ይ መጋባእያ ቁ/49 ይቕረብ።

1ይ ደረጃ ቤት-ፍርዲ ጻዕዳ ክርስትያን

ግርማይ ሰረቐ እምሃጸዮን፡ ኣቡሓኳና ጥዑምዝጊ ዓንደሚካኤል ብርሃ ስለዝዓረፈ፡ ኣነ ንወላዲተይ ብምትካእ ምስ 2 ኣሕዋተይ ሓደ ወዲ መዋቲት ሓብተይን 7 ደቂ መዋቲ ኣቦኣ ነደይን ወረስቲ ምኻንና ይረጋገጸልና ስለ ዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን24/09/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

1ይ ደረጃ ቤት-ፍርዲ ዓዲ ኳላ

ወ/ሮ ሕርይቲ ጋይም ወልደጊዮርጊስ፡ ስም ኣደይ ኣብረሃጼን ገብረሃዋርያት ምግል ተሪፉ፡ ኣብረሃጼን ገብረሃዋርያት ኣሰፍሃ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለ ዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን30/9/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ወ/ሮ ዛፉ ተስፋማርያም በራኺ፡ ተጸዋዕቲ ወር/ሮ ነ/ፍ ኣፎምያ ብርሃ ተስፋጊርግሹ ናይ ምክፍፋል ወርሻ ጉዳይ ስለ ዘለኩም፡ ተጸዋዕቲ ብኣካል ወይ ሕጋዊ ወኪል ን28/09/26 ኣብ ቤ/ፍ ቅረቡ። እንተዘይቀሪብኩም፡ ጉዳይኩም ኣብዘለኹምሉ ክረአ ምኻኑ ንሕብር።

1ይ ደረጃ ቤት-ፍርዲ ሓጋዝ

ወ/ሮ ፍርቱና ተኽሉ ንእምኑ፡ ብዓል ቤተይ ደጀን ሐይላይ ደሰሆቅ ስለዝዘተሰውኡ፡ ንዓይ ናይ መጽምዲ ማሰለይ ይተሓለወለይ፡ 3 ደቅና ከኣ ወረስቲ ሙኻኖም ይረጋገጸሎም ስለ ዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን17/08/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

1ይ ቤት-ፍርዲ ተሰነይ

ከሰሲት ወ/ሮ የናና ማስፍን ፍትዊ ተኸሳሲ ሰመረ ሃብተማርያም ገብረማስቀል፡ ናይ ሲቪል ጉዳይ ቀሪብልካ ስለ ዘሎ፡ ብኣካል ወይ ሕጋዊ ወኪል ን7/10/26 ኣብ ቤ/ፍ ቅረብ። እንተዘይቀሪብካ፡ ጉዳይካ ኣብዘለኻሉ ክረአ ምኻኑ ንሕብር።

1ይ ደረጃ ቤት-ፍርዲ ዓሰብ

ሳዕድያ ዓሊ መሐመድ፡ ብዓል ቤተይ ዓብዱሰላም ረዙቅ ወዛብረብ፡ ናይ ሓዳር ክሲ ቀሪብልካ ስለ ዘሎ፡ ብኣካል ወይ ሕጋዊ ወኪል ን27/08/26 ኣብ ቤ/ፍ ቅረብ። እንተዘይቀሪብካ፡ ጉዳይካ ኣብዘለኻሉ ክረአ ምኻኑ ንሕብር።

ምስጋና

ብምኽንያት ዕረፍቲ ብልቢ ኣፍቃሪ ክብርቲ ኣዴናን ሓፍትናን ወ/ሮ ኣበባ ቀሺ ዮኽረጸዮን፡ ዝተሰምዓና መሪር ሓዘን እናገለጽና፣ ኣብ ግዜ ሕማማ ዝጸሓትኩምናን ምስ ዓረፈት ክሳብ ዓዲ ንኣምን ምሳና ብምኻድ ዘቃበርኩምናን፡ ኣብ ገዛና ብምምልላስን ካብ ወሽጥን ወጻእን ተሌፎን ብምድዋልን ዘጸናናዕኩምናን የቐንየልና ሕሰም ኣይትርከቡ እናበልና ሓዘና ዓጺና ኣለና።

ብዓል ቤታ ምስ ደቃን ኣሕዋታን

ብስም ኣቶ ማሕሙድ መሓመድ ኢብራሂም፡ ብቑጽሪ ፍቓድ ዋኒን DAL-0564 ቁጽሪ መዝገብ DAR-0470 ኣብ ዞባ ደቡብ ን/ዞባ ዓዲቐይሕ ዓዲ/ከተማ ዓዲ ቐይሕ ዝርከብ ናይ J13 ትካለይ፡ ንወ/ሮ ሳዑዳ መሐመድ ኣማኑኣድሪሻ ዞባ ደቡብ ን/ዞባ ዓዲ ቐይሕ ዓዲ/ከተማ ሓይካ – ተሌፎን 07307473 ካብ ዕለት 26/06/2026 ክሳብ ዕለት 26/06/2029 ኣካርየዮ ስለ ዘለኹ፡ ዝቃወም እንተሎ፡ እዚ ምልክታ'ዚ ካብ ዝወጸሉ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልቲ፡ ስልጣን ዝለዎ ቤት ፍርዲ ተቓውሞኡ የቕርብ፡ እንተዘይቀሪቡ፡ ዝቃወም ኣካል ከምዘየለ ተቖጺሩ እቲ ክራይ ውዕል ሕጋዊ ምዝገባ ከምዝፍጸመሉ የፍልጥ።

ማሕሙድ መሓመድ ኢብራሂም

ኣብ ዞባ ማእከል ን/ዞባ ገጀረት ከባቢ ማይ ወላኹ ናይ ቀደም ምዝገባ (ኣስመራ ዞባ 3 ምም 06 ቁሎታ 6 ቁ.ፓርሰል A ዝበረ) ናይ ሕጂ ድማ ፕሎት 6 ፓርሰል ASP000042210 ጎደና ላብካ ቁጽሪ ገዛ 1A755 ዝርከብ ስፍሓት ኣብ 128.7 ት/ሜ ኣብ ዝተደኮነ ቦታ 4 ቀንዲ ክፍልታት 1 ክሽን 1 ዓይኒ ምድሪ ዝሓዘ፡ ሕጂ ኣብ ቤት ጽሕፈት ካዳስተር ብቑጽሪ ንብረት 47135/73415 ብዕለት 26/01/1980 ብስም ህድኣት ገብረመድህን ኣፈወርቂ ተመዝጊቡ ዝበረ፡ ሕጂ ብመለለዩ ቁ.ንብረት 1፡012671/1 ተመዝጊቡ ዋንኡ ዝተረጋገጸ ዘይንቀሳቐስ ንብረት፡ ኣነ ዮዲት በርሀ ገብረሚካኤል ብውርሲ ናብ ስመይ ከመሓላልፍ ስለ ዝደለኹ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልቲ፡ ሕጊ ብዝእዝዞ መሰረት ናብ ዝምልከቶ ቤት ፍርዲ መኣገዲ ትእዛዝ ወይ ናይ መወዳእታ ውሳኔ (ይግባይ ተባሂሉ እንተኾይኑ) ሒዙ ናብ ቤት ጽሕፈት ፓብሊክ ኖታርን ቤት ጽሕፈት ሃገራዊ ካዳስተርን ይቕረብ።

ወ/ሮ ዮዲት በርሀ ገብረሚካኤል

ኣመልካቲ ዓሊ ዓብደላ ሴፍ፡ ናይቲ ኣብ ዞባ ማእከል፡ ንኡ/ዞባ ጎዳይፍ፡ ከባቢ ደምባ ሰምበል፡ ፕሎት 214 ፓርሰል 301 ዝርከብ፡ ኣብ ሚኒስትሪ መሬትን ኣከባብን ቤት ጽሕፈት ምዝገባ መሬት ዘይንቀሳቐስ ንብረት፡ ብቑ/መዝ 63232 ጠቕላላ ቁጽሪ መዝገብ 103945 ብዕለት 23/062005 ዝተመዝገበ ኣፓርትመንት ገዛ ሊብሬቶን ሰነዳቱን ስለ ዝጠፈኣኒ፡ ረኺበዮ ወይ ብዕዳ ሒዘዮ ዝበል እንተሎ፡ ኣብ ውሽጢ ሓደ ወርሒ፡ ብቑጽሪ ቴሌፎን 07347223 ይሓብረኒ። እንተዘይብኩይኑ፡ መተካእታኡ ክሓትት ምኻነይ እሕብር።

ወኪል ማሕመድ ዓብድልቃደር ዘከሪያ

ኣነ ኣመልካቲ፡ ዝ. ኣብ ምም/ዞባ ማእከል ኣስመራ ምም/ን/ዞባ ማይተመናይ ዞባ ሰ/ምዕራብ ከባቢ 01 ማይተመናይ ጎደና ዱቡ ቁጽሪ ገዛ 237 ኣብ ፕሎት 40 ፓርሰል B ዝርከብ ስፍሓቱ፡ 75 ት/ሜትሮ ኣብ ውሽጢ 4 ክፍልታት ዝተሰርሓሉ፡ ካብ ወላዲና ብውርሲ ዝረኸብናዮ ዘይንቀሳቐስ ንብረት ገዛ፡ ናብ ስም ወረስቲ ኣፍ/ገብረሃንስ ረታ ኣብዱ ክንመሓላልፍ ስለ ዝደለና፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ካብ ዝምልከቶ ቤት ፍርዲ መኣገዲ ሒዙ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልቲ (ሓደ ወርሒ) ኣብ ቤ/ጽ/ፓብሊክ ኖታሪን ቤ/ጽ ንብረት መመዝገቢ (ካዳስትራል ኦፊስን) ይቕረብ።

ኣቶ ኢዮብ ገብረሃንስ ረታ

ኣነ ኣብ ኣስመራ ዞባ 9 ምም/13 ጎደና ጉንደት ዝርከብ ገዛ ብዮሃንስ ምስክር ዋንነት ኣባይቲ ብቑ.ምስክር ወረቐት 122740 ብመወከሲ ቁ.135626 ብስም ወላዲተይ ሶፍያ ጎይትኦም ገብረትንሳኤ ዝተመዝገበ ብውህብቶ ዝረኸብክዎ፡ ናብ ስመይ ከመሓላልፍ ስለ ዝደለኹ፣ ዝ. ዝቃወም እንተሎ፡ ምልክታ ኣብ ጋዜጣ ሓዳስ ኤርትራ ካብ ዝወጸሉ ዕለት ኣብ ውሽጢ ሓደ ወርሒ፡ ሕጊ ብዝእዝዞ መሰረት ካብ ዝምልከቶ ቤት ፍርዲ ናይ መኣገዲ ትእዛዝ ወይ ናይ መወዳእታ ውሳኔ (ይግባይ ተባሂሉሉ እንተኾይኑ) ሒዙ ናብ ቤት ጽሕፈት ፓብሊክ ኖታርን ቤ/ጽ ሃገራዊ ካዳስተርን ይቕረብ።

ሰናይት ታደሰ ወልዱ

ምስጋና

ብመስዋእቲ ኣዚና እንፈትዎ ሓውናን ወድናን የዕበዮ ይሕደጎ መሓመድኑር (ጋዜጠኛ ሓዳስ ኤርትራ ነበር) ብዘጋጠሞ ሓደጋ ዝተሰምዓና መሪር ሓዘን እናገለጽና፣ ኣብ መቓብር ሓርበኛታት ዓዲ ኳላ ዘቃበርኩምናን ገዛና ብምምልላስን ካብ ወጻእን ውሽጢ ሃገርን ቴሌፎን ብምድዋልን ዘጸናናዕኩምና እናኣመስገንና፡ ሕሰም ኣይትርከቡ እናበልና ሓዘና ከምዝዛዘምና ንገልጽ።

ሓው መንሱር ይሕደጎ መሓመድኑር
ምስ ምሉእ ስድራ ቤት

ምስጋና

ብምኽንያት ዕረፍቲ ክቡርን ፍቑርን ሓውና ኣቶ በየነ ተኽለ በላ፡ ዝተሰምዓና መሪር ሓዘን እናገለጽና፣ ኣብ ግዜ ሕማሙ ዝተመላለስኩም ኣብ ኣትላንታ እትርከቡ መቕርብን ቤተ-ሰብን ፈተውትን፡ ኣብ ስነ-ስርዓት ቀብሩን ኣብ ግዜ ሓዘንን ብመሪሕነቲ ሃይማኖት፡ ቤተ-ሰብን ዓድን፡ ፈለጥትኹ ካብ ወጻኢ ሃገራት ብቴሌፎንን መልእኽትታትን፡ ከምኡ'ውን ኣብ ገዛና ዕዳጋ ዓርቢ ብምምልላስ ንዝተገልጸን ዝተፈጸመን ተኻፋልነት ሓዘንና ምጽንናዕኹም ብልቢ እናመስገንና ሕሰም ኣይትርከቡ ብምባል ሓዘንና ከምዝዛዘምና ንገልጽ።

ስድራ-ቤት ኣፍ/ኣቶ ተኽለ በላን
ብዓልቲ-ቤቱ ኣፍ/ኣለም ሊባኖስን ደቁን

ምስጋና

ብዕረፍቲ ኣዚና እናፍቅራ ክብርቲ ወላዲትና ወ/ሮ ትብለጽ ተስፋልደት ዳኘው፡ ብዓልቲ ቤቶም ንሓፍነዝር ኣቶ ፍስሃየ ገብረማርያም፡ ዝተሰምዓና መሪር ሓዘን እናገለጽና፣ ኣብ መካነ መቓብር ጸጸራት ዘቃበርኩምናን ብተሌፎንን ብኣካል ተመላሊስኩምን ዘጸናናዕኩምናን ሕሰም ኣይትርከቡ የቐንየልና እናበልና ምስጋናና ነቕርብ።

ደቃንን ምሉእ ስድራቤትን

ምስጋና

ብዕረፍቲ ክቡር ብዓል-ቤተይ ኣምባሳደር የፍታሔ ድሜጥሮስ፡ ዝተሰምዓና ሓዘን እናገለጽና፣ ኣብ ደብረ-ብርሃን ቅድስቲ ስላሴ ቤተ-ክርስቲያን ዕዳጋ ሓሙስ ዘቃበርኩምና፡ ፍሉይ ስነ-ስርዓት ፍትሓትን መደባትን ዝሰራዕኩምልናን ብጹእ ወቅዱስ ኣቡነ ባስልዮስ ፓትርያርክ ዘሃገረ ኤርትራ ምስ መሳርሕቶትኩም ወሉደ-ክህነትን ህዝብን ከምኡ'ውን ቤተ-ክርስቲያን ቅ/ስላሴ ዕዳጋ ሓሙስ፣ ኣብ ገዛና ብምምልላስን ብቴሌፎንን ዘጸናናዕኩምና ሕሰም ኣይትርከቡ የቐንየልና እናበልና ሓዘና ንዓጹ።

ብዓልቲ-ቤቱ ወ/ሮ ግደ ዘርኣይ ሃይለማርያም
ምስ ደቆምን ምሉእ ስድራ-ቤትን

ኣብ ኣስመራ ከባቢ ዚፕ/ኮድ ሰምበል 1A867 ጎደና 868-42 ፕሎት 106 ቁ.ፓርሰል/ዞን ASP00016209 ፓርሰል D ናይ ዝርከብ፡ ኣብ ቤ/ጽ ካዳስተር ብመለለዩ ቁ.ንብረት 1፡007573 ብስም ጸጋ ተኽስተ ዘርኣይ ናይ ዝተመዝገበ ገዛ ኦርጂናል ሊብሬቶ ስለ ዝጠፍኣኒ፡ ዝረኸቦ ወይ ብዕዳ ሒዘዮ ዝበል እንተልዩ፡ ኣብ ው ሽጢ 30 መዓልታት ብቑጽሪ ቴሌፎን 07192642 ክሕብሩኒ፣ እንተዘይብኩይኑ፡ መተካእታኡ ክሓትት ምኻነይ እሕብር።

ጸጋ ተኽስተ ዘርኣይ

ምልክታ

ናጽነት ደስበለ - ሓበን ገብረኣምላኽ-ሳምራዊት መለስ

ASMARA MINING SHARE COMPANY
Abo Street, No. 178, House No. 16
Gejeret, P.O. Box 10688
Tel. ++291-1-153986
Asmara, Eritrea

VACANCY ANNOUNCEMENT

Asmara Mining Share Company is inviting applicants for the following position.

QA/QC Officer
Number required – (01)
Type of contract – Definite (2 years)

Major Duties and responsibilities

The QA/QC Officer is responsible for implementing and maintaining quality assurance and quality control processes to ensure that all project activities, materials, workmanship, and deliverables comply with company standards, client specifications, contractual requirements, and applicable industry regulations.

Duties / Functions

- Implement and maintain project Quality Management Systems (QMS).
- Conduct inspections and verify compliance with specifications and standards.
- Review Inspection and Test Plans (ITPs), method statements, and quality procedures.
- Monitor contractor and subcontractor quality performance.
- Raise and track Non-Conformance Reports (NCRs) and corrective actions.
- Maintain quality records, reports, and documentation.
- Support internal and external audits.
- Participate in testing, commissioning, and project handover activities.
- Prepare daily, weekly, and monthly QA/QC reports.
- Promote continuous improvement and quality awareness.
- Inspection and testing procedures
- Engineering drawings and specifications interpretation
- Document control and quality reporting
- Microsoft Office proficiency

Profile: Qualifications and Experience

Formal Education, Certifications or Equivalents	• Bachelor's degree in engineering, Construction Management, Quality Management, or related discipline
Working Experience – Nature & Length	• Minimum 5 years of QA/QC experience in engineering, construction, mining, or industrial projects.
Technical Skills	▪ Ability to manage one's own activities on or ahead of schedule identifying issues before they happen (Proactive) • Excellent communication, interpersonal, righting and presentation skills.
Other Skills and Abilities	• Ability to interpret construction drawings.

General Information and other requirements:

- **Place of Work**: AMSC Sites
- **Type of contract:** definite Period two years
- **Salary:** As per the Company salary scale

Additional requirements for Nationals:

- Having fulfilled his/her National Service obligation and provide evidence of release paper from the Ministry of Defense.
- Present clearance paper from current/last employer.
- Testimonial documents to be attached (CV, work experience credentials, a copy of your National Identity Card, etc.).
- Only shortlisted applicants would be considered as potential candidates for an interview.
- Application documents will not be returned to the sender.
- All applications should be sent through the post office.
- Deadline for application: 7 days from the day of publication in the Newspaper.

- **Address: Please mail your applications to:**
  Asmara Mining Share Company,
  P. O. Box 10688 Asmara, Eritrea
- **Applicants shall be required to send a copy to:**
  Mineral Resources Management
  P.O. Box – 272
  Asmara
- **Note to Eritrean applicants:**
  Please send a copy of your application to
  Aliens Employment Permit Affairs,
  P. O. Box 7940 Asmara, Eritrea

ምልክታ ንኹሎም ስነጥበበኛታት

ወርቃዊ እዮብልዩ ምምስራት ቤት ትምህርቲ ስውራ፥ "ዕዙዝ ዝኽሪ ንሓደሽ ወፍሪ ህንጸት ሃገር!" ኣብ ትሕቲ ዝብል ቴማ ኣብ ወሽጥን ወጻኢ ሃገራትን ንምብዓል ሰፊሕ ምድላው ይካየድ ኣሎ። በዚ ኣጋጣሚ ኮሚሽን ባህልን ስፖርትን ኤርትራ ኩሎም ስነጥበበኛታት ነቲ በዓል ዘንጸባርቕ ስነጥበባዊ ፍርያት ኣብ ዘቕርብሉ ውድድር ስነጥበብ ንኽሳተፉ ይዕድም።

እቲ ብኩለን ቋንቋታት ኤርትራ ዝቐርብ ውድድር ስነጥበብ፥ ፍልስፍና ትምህርቲ ኣብ ህዝባዊ ግንባር፥ ዕላማታቱ፥ ብደሆታትን ወጽኢቱን፣ ፍሉይነት ቤት ትምህርቲ ስውራ፣ ጸሮን ኣበርክቶን ኣባላት ቤት ትምህርቲ ሰውራ፣ ወጽኢት ተመሃሮን ኣበርክቶኦም ኣብ ኩሉ ጽላታት ሰውራን መንግስትን፣ ህይወትን መነባብሮን ቤት-ትምህርቲ ሰውራ፣ ዘጋጥም ዝነበረ ፍሉይ ተርእዮታትን ፍጻሜታትን፣ ዳእላታትን ዋዛታትን ቤት ትምህርቲ ሰውራ ዘማእከለ ይኸውን።

I.

- ካብ 12 ቤት ወይ ኣርባዕተ ደቒቕ ዘይነውሕ ግጥሚ፥
- ካብ 18 ቤት ወይ 5 ደቒቕ ዘይነውሕ ሞኖሎግ፥
- ካብ 1500 ክሳዕ 3000 ቃላት ዝሓጽሐ ሓጺር ዛንታ፥
- ካብ 45 ደቒቕ ዘይነውሕ ናይ መድረኽ ድራማ፥
- ካብ 15 ደቒቕ ዘይነውሕ ኮሜድያዊ ድራማ

II. ብቕልጠ መልክዕ ዝቐርብ ውድድር ካርቱን፥

- ብቦዕላዊ ስነጥበባዊ ፈጠራ ውዱእ ስራሕ ምቕራብ
- ናይ ካርቱን ክእለት ዘለዎም ስነጥበበኛታት ዓቕሚ ከም ዘለዎም ስነዶየም ሐዚም የመልክቱ። እንተ ተመሪጾም፥ ዕዮ ተዋሂብዎም ይሰርሑ።

III. ብዘተፈላለየ ቅድታት ዝቐርብ፥ ካብ ኣርባዕተ ደቓይቕ ዘይነውሕ ደርፍን መዝሙርን፥

IV. ኣብ ወረቐት ወይ ካንቫስ ዝተዳለወ ብዘይቲ ሕብሪ፥ (oil color) ማይ ሕብሪ (watercolor) ብሕብራውን ዘይሕብራውን ርሳስ ዝተዳለወ ቅብኣን ናይ ኢድ ስእልን፥

V. ቅርጺ፥ ፍዕሶ፥ ካይላ፥ ላኻ፥ ካብ ጨርቂ፥ ወረቐት፥ ቆርበት፥ ዕንጸይትን ካልእን ዝተዳለወ ፍርያት ኢደ-ጥበብ

ኩሉኹም ተወዳደርቲ፥ ኣብ ዝመረጽኩሞ ዓውደ-ውድድር፥ ምሉእ ስምኩም፣ ኣድራሻኹምን ቁጽሪ ተሌፎንን ኣሰኒኹም፥ ክሳብ 31 ነሓሰ 2026፥ ትሕዝቶኹም ናብ ቤት ጽሕፈት ሃገራዊ ኣወሃሃዲ ሸማግለ በዓላት፥ (ፊት ሲቲ ፓርክ) ከተረክቡ ንሕብር። ካብ ኣስመራ ወጻኢ ዘለኹም ተወዳደርቲ ብቑጽሪ ሳጹን ጶስታ 1500 ክትልእኩዎ እናሓበርና ንዕዉታት፣ ናይ ገንዘብን ምስክር ወረቐትን መተባብዒ ተዳልዩ ከም ዘሎ ብሓጎስ ነበስር።

ኮሚሽን ባህልን ስፖርትን ኤርትራ

VACANCY ANNOUNCEMENT

Asmara Mining Share Company is inviting applicants for the following position.
Junior Planning and Scheduling Engineer
Number required – (01)
Type of contract – Definite (2 years)

Major Duties and responsibilities

Assist Project Planner with the development and maintenance of comprehensive project plans, schedules, and budgets, ensuring projects are completed on time and within scope. The main aim of the junior planner is to shadow and work with the Project Planner in order to receive hand-on training and transfer of knowledge to one day take over from the expat in the project planning role.

Develop Project Plans and Schedules:

- Collaborate with Project Planner to document project goals, scope, timelines, and deliverables.
- Assist the Project Planner with creating detailed project schedules using tools like MS Project and Primavera.
- Assist the Project Planner to develop realistic deadlines, milestones, and timelines to ensure timely completion.
- Prepare schedule extracts focusing on individuals' scope of works.
- Read drawings to identify activities required in schedules.
- Develop and learn planning skills from the Project Planner.
- Plan your own development goals, schedule and track your own development progress as a KPI.

Monitor and Track Progress:

- Assist the Project Planner with regular updates of the project schedules and progress reports to track project performance against set goals.
- Learn from the Project planner to identify potential delays or issues and propose corrective actions to minimize risks to the timeline.
- Sit in on project meetings to understand alignment with project plans and team responsibilities.

Resource Management:

- Assist the Project Planner in the understanding of the allocation of resources effectively (labor, equipment, and materials) to meet project objectives.
- Monitor resource utilization and support the Project Planner with adjustments as needed to optimize project execution.

Risk Management:

- Identify potential risks and issues that could affect project timelines and deliverables and report them to the Project Planner so it can be assessed.
- Support the Project Planner with the development and implementation of mitigation plans to reduce risks and address challenges as they arise.

Communication:

- Support the Project Planner so he may effectively act as a liaison between project teams, clients, contractors, and stakeholders.
- Provide regular updates to Project Planner and sit in in meetings with Project Manager, senior management, stakeholders, and project teams on project status, timeline adjustments, and potential issues.
- Assist with the setting up of meetings so the Project Planner can facilitate meetings to ensure team members are aligned to priorities and timelines.

Documentation and Reporting:

- Prepare and maintain detailed project documentation, including schedules, status reports, change logs, and meeting minutes. This documentation will be reviewed by the Project Planner and then distributed to the necessary stakeholders.
- Ensure all project records are up-to-date and stored appropriately for future reference.

Budget and Cost Control:

- Assist in budget planning and cost estimation.
- Monitor project expenditures to ensure they are within budget and recommend adjustments where necessary.
- Provide feedback to the Project Planner of any irregularities or concerns.

Quality Assurance:

- Ensure the project plan incorporates quality assurance activities to ensure the final product meets project standards and client expectations.
- Conduct QA walks with the Project Planner to assess the actual status during construction.

Post-Project Review:

- Conduct post-project evaluations to assess what went well and identify areas for improvement in future projects.
- Provide input for project planning processes for continual improvement.

Profile: Qualifications and Experience

Formal Education, Certifications or Equivalents	• BSc in Civil Engineering, Mechanical Engineering, Electrical Engineering or Construction Management.
Working Experience – Nature & Length	• A minimum of 3 years' experience in project planning out of which at least 1 year must have been on a mining project. • Must have a basic working knowledge in MS Project or P6.
Technical Skills	▪ Ability to manage one's own activities ▪ Ability to prepare and deliver oral and written presentations for study and project reports. • Excellent communication, interpersonal and presentation skills.
Other Skills and Abilities	• Time management skill, ethical and professional attitude • Familiarity working in a multi discipline teams • Interpersonal skills and adaptability to work with people of different cultures • Basic project management knowledge. • Basic construction knowledge. • Willingness to learn. • High level of initiative • Knowledge of safety protocols and environmental regulations within industrial project sites. • Physical Requirements • Willingness to work on-site, sometimes in challenging environmental conditions. • Ability to stand, walk, and inspect installations across the project site for extended periods.

General Information and other requirements:

- **Place of Work**: AMSC Sites
- **Type of contract:** definite Period two years
- **Salary:** As per the Company salary scale

Additional requirements for Nationals:

- Having fulfilled his/her National Service obligation and provide evidence of release paper from the Ministry of Defense.
- Present clearance paper from current/last employer.
- Testimonial documents to be attached (CV, work experience credentials, a copy of your National Identity Card, etc.).
- Only shortlisted applicants would be considered as potential candidates for an interview.
- Application documents will not be returned to the sender.
- All applications should be sent through the post office.
- Deadline for application: 7 days from the day of publication in the Newspaper.

- **Address: Please mail your applications to:**
  Asmara Mining Share Company,
  P. O. Box 10688 Asmara, Eritrea
- **Applicants shall be required to send a copy to:**
  Mineral Resources Management
  P.O. Box – 272
  Asmara
- **Note to Eritrean applicants:**
  Please send a copy of your application to
  Aliens Employment Permit Affairs,
  P. O. Box 7940 Asmara, Eritrea

ልቦናን ፍልስፍናን

ምሉእብርሃን ሃብተገብረኤል

ጽፈት ስራሕ

ዓስራይ ክፋል

> *“ሰቕ ኢልካ ኣብርሃሉ ስራሕ፡ ንዓወትካ ደምጻ'ኻ ግበሮ።”*
> ***- ኬል ምልሽ***
> *“ክልተ ነገራት እየን ዝገልጻኻ - ትዕግስትኻ ዋላ ሓንቲ ኣብ ዘይብልካ ከሎኻ እውን ብራሽኻ ኩሉ ነገር ኣብ ዝህልወካ።” - **ኢማም ዓሊ***

ዝኾነ ትካል ዓማዊል ከይሓዘ ንነዊሕ ግዜ ክቕጽል ኣይክእልን እዩ። ዓማዊል እንተ ውሒደም እውን ናይ ምቕጻል ዕድሉ ምሕር ዝሃህመነ እዩ ዝኸውን። ከንዲ ዝኾነ ሰብ ዋጋን ብዛዕባ ዕግበት ዓማዊሉም ኣዕሚቚም ክሰላሰሉ ግድን እዩ ዝኸውን።

ትካልካ ዓማዊል ተሓሪምምዎ ሕልምልም ክብል እንክሎን ብኡልቢ ዘይብሉም ዓማዊል ካዕለቕልቕ እንክሎን ዝፈጥረልካ ስምዒት ክሱብ ክንደይ ሰፊሕ ጋግ ከም ዝህልዎ፡ ንምግላጹ ዝኽግም ኣይኮነን። ትካልካ ዓሚል ስኢኑ ሕልምልም ክብል እንተ ጀሚሩ ናብ ዘይብርካ ጭንቀት ኢኻ እትሸመም። ትካልካ ብእምብዛ ብዙሒ ዓማዊል ቀጻጽ ኢሉ እንተ ርኢኻዮ ግዱ ክሳዶ ዕግበት ስምዒት ሰብርኑ ናብ ትካልካ ምስፋሕ ኢኻ እትሰግር።

ፍጹም ማለት ኣብር ኣልቦ ትካል ክትምስርት ምሕር ኣጺጋሚ እዩ። ከንዲ ዝኾነ ብፍርያትካ ወይ ኣገባብ ኣሰራርሓኻ ቕሬታ ዘሰምዖም ዓማዊል ክህልዉ ከም ዝኽእሉ ወትሩ ኣብ ኣእምሮኻ ክተሰላስሎ ይግባእ። ነቲ ዘቐርበልካ ቕሬታ ደዕበ ይንኣስ ብዕቱብ ክትሰምዖን ክትከታተሎን ይግባእ። ካብ ምኽትታል ሓሊፍካ እውን ንልቢ ዓማዊልካ ብዝረስርስ ኣገባብ መኣረምታ ክትገብረሉ ግቡእ እዩ።

ዓማዊልካ ከም ዝሰማዕዎም ወይ ከም እተገደሰሎም እንተ ደኣ ኣረጋጊጽካ ተመሊሶም ናብ ትካልካ ዝያዳ እዮም ዝቐርቡ። ጌጋኻ ተመሊሱ ንዓኻ ከም ዘብልሖካ ስለ እትግዝእ እውን ኣብ ስብ ልቦናኻ ዝህልዎ ጽልዋ ብቐሊሉ ዝጥመት ኣይኮነን።

ዓማዊልካ ንድኽመትካ ክሱብ ዝዮኑኻ ምጽባይ ኣየድልየካን እዩ። ባዕልኻ ዝተፈላለዩ ኣገባብ መሕትት (questionnaire) ንዓማዊልካ ብምቕራብ ህሉው ኩነታትካ ቀጻሊ ምፍታሽ ኣገዳሲ እዩ። ዓማዊልካ ንዓኻ ክረኣዩካ ዘይክኣሉ ጉድለት ኣገባብ ኣሰራርሓኻ ክዮኑኻ ይኽእሉ እዮም።

ንዓማዊልካ ኣብ ዝሓጸረ ግዜ ብዝሓተትካዮም መጠን ኣብ ዝሓጸረ ግዜ ጉድለትካ ናይ ምልላይ ዕድል ይፈጥረልካ። ብኡ መጠን ድማ ቅልጡፍ ዝኾነ ምምሕያሽ ኣብ ትካልካ ከተርኢ ትኽእል ኢኻ።

እተን ዕዉታት ትካላት ንዓማዊለን ልክዕ ከም ሓደ ዘመድካ ወይ ፈታዊኻ ንገዛኻ ክመጽኣካ እንከሎ እትገብረሉ ኣገባብ ኣቀባብላ እየን ዝገብራሉ።

ንዓማዊልካ፡ “ነዊሕ ኣጸቢናካ ዲና፤ ንኣኺያዲ ስራሕ ረሲ፡ብኹዶ፤ ነቲ ቀሪብናዮ ዘለና ሓድሽ ፍርያት ርኢኻዮዶ ትኸውን፤ እዚ ገዚእካዮ ዘለኻ ንብረት ናብ ገዛኻ ከብጽሓልካ ትደሊ ዲኻ፤ ...” ብምባል እንተ ደኣ ኣዘራሪብካዮም፡ ንሳቶም እውን ንልብኻ ዘረስርስ ስጉምቲ ናብ ምውሳድ እዮም ዝምርሑ።

እተን ዕዉታት ትካላት ብዛዕባ ‘ኣብ ኩሉ ህልዊ’ (omnipresence) ምኳን እየን ዝሓስባ። ‘ኣብ ኩሉ ህልዊ’ ዝብል ኣምር ማለት ኣብ ኩሉ ቦታን ኣብ ኩሉ ግዜን ምህላው እዩ። እዚ ኣኾልጸ ምስ ኣንቡብና፡ ንገሌና ብዛዕባ ኩቶ ዘይክኣል ነገር ንመያየጥ ዘለና ክመስለና ይኽእል እዩ። እተን ዓበይቲ ትካላት ናይ ዓለምና ግዱ ብዘቐለለ ኣገባብ ኣብ ባይታ ከተግብርኦ ክኢለን እየን።

ፍርያት ናይ እተን ትካላት ኣብ ዝተዘለ ኣብይቲ ናይ ዓለምና ክትረኽቦ ኣየጸግምን እዩ። ንሰም ናይተን ትካላት እናተፈለጠና ዲና ከይተፈለጠና መዓልታዊ ብዙሕ ግዜ ኢና እንዝረበሉ።

“ኣነ ከምዚ ዓይነት ትካል ኣብ ሓጺር ግዜ ክምስርት ኣይክእልን እየ።” ዝብል ስምዒት ክህልወካ ይኽእል እዩ። ግድን ኣይኮነን እኮ ኣብ ሓጺር ግዜ ክትምስርቶ ዘለካ፣ ናይ ነዊሕ እዋን ሸቶኻ ግዱ ክኸውን ይኽእል እዩ።

ኣብ ዘመን ዓውለማ እናንበርና፡ ኣጸቢ፡ብካ ጥራይ ምሕሳብ ተመሊሱ ካብ ዕዱጋ ዓለም እዩ ዘጥፍኣካ። እቲ ምንታይሲ፡ እተን ቀጻሊ ብዓይነትን ብኣገልግሎትን ዝያዳ እናጸፈፉ ዝመጽኣ ትካላት፡ ኣብ ሓጺር ግዜ ነተን ጋሕማጥ ትካላት ክውሕጥአን ይኽእላ እየን።

እቶም ኣብ ዓለምና ዝርከቡ ኣዘዮም ክቡራትን ኣገደስትን ነገራት ናብ ምሉእ ዓለም ክበጽሑ ከም ዘለዎም ኣብ ምልክት ሕቶ ዝኣቱ ጉዳይ ኣይኮነን። ንሓሳብካ፡ ፍርያትካ፡ ኣገልግሎትካን ሕላገትካን ኣድማዒ ክትገብሮ ክሱብ ዘይፈተንካ፡ ምስ እቶም እምብዛ ዕዉታት ትካላት ክትሰርዕ ኩቶ ኣይትኽእልን ኢኻ።

እቶም ደቂ ሰብ ዝያዳ እንምርኩሰሎም ነገራት፡ ካብ እቲ እንሰተንፍሶ ኣክሲጅን ክሳብ እቲ እንሰትዮ ማይ፡ ካብ እቲ ንዝተፈላለዩ ነገራት እንጥቀመሉ ኑዩዲ ክሳብ እቲ ኣብ ገዛና ትካልና እንጥቀመሉ ኤሌክትሪሲቲ፡ ... ኣብ ኩሉ ቦታን ኣብ ኩሉ ግዜን ዝርከቡ እዮም።

ናይ ሓቦር ረቛሒ ናይ እዞም ነገራት፡ ናብ ኩሉ ሰብ ዝበጽሑ ምኳኖም እዮም። ዝኾም ነገራት ቀጻሊ ኢና እንጥቀመሎም። ኩላትና ኣብኦም ንምርኩሱ። ኣብ መዓልታዊ ህይወትና ስለ ዘድልዩና ድማ ንጥቀመሎም።

ሎሚ ዜና ዳርጋ ንኹሉ ደቂ ሰብ ኣገዳሲ እናኾነ እዩ ዝመጽእ ዘሎ። ናይ ቴለቪዥን መስመራት፡ ጋዜጣታት፡ ሬድዮን ኢንተርነትን ብቐጻሊ ብብዙሕን ዜናታት ይቐርባልና ኣለዋ። ንሕና ተንሲእና ዜና ናብ ምክትታል ኢና እንኽይድ ዘለና፡ ናብ ስራሕና ምስ ወፈርና እውን ብዛዕባ እቲ ዝኸማዕናዮ ዜና ናብ ምትንታን ንኣቱ። ክንምሳሕ ንኸይድ ምስ ተመለስና እውን ዜና ምክትታል ኣይተቋረጸን ኢና። ሰይቲ ዜና ከይሰማዕና ዝገንድቕሰ ከኣ ውሑዳት ኣይኮናን።

ከምዚ ዓይነት ኣእምሮኣዊ ዝንባለ (mind-set)፡ ንንግዲ ርእሰኻ ኣብ ኩሉ ቦታ ከም እትርከብ ክትገብሮ ከም ዘለካ እዩ ዝድርኸካ። ዓማዊልካ ንዓኻ ወይ ንትካልካ ቀጻሊ ዝርእዩሉ መንገዲ ክተጣጥሕ ይግባእ። ካብ ገጽ ዓሚልካ እንተ ተኸዊልካ፡ ናብ ምጥፋሽ ገጽካ ተምርሕ ምህላውካ ክስቆረካ ይግባእ።

ግለ ሰብ ትካል፡ “ሓደትን ጽዓፋትን ዓማዊል ይኣኽሉና እዮም።” ብምባል ተዛጺዖም ስራሖም ዝመርሑ ኣለዉ። ከም እዚ ዓይነት ኣተሓሳስባ፡ ቀደም ይሰርሕ ነይሩ ይኸውን እዩ። ኣብ እዚ ዘለናዮ ምዕቡል ዘመን ግዱ ከቶ ዘዋጽእ ኣይኮነን።

ሎሚ ማእለያ ዘይብለን ትካላት እየን መዓልታዊ ተጫጨሐን ዝሓድራ ዘለዋ። ምስ ኩለን ኣብ ከበቢኻን ኣብ ርሑቕን ዝርከባ መወዳድርትኻ ክትገጥም እንተ ዘይክኢልካ፡ ቀጻልነት ትካልካ ኣብ ሓደጋ ከም ዝወድቕ ከም ርዱእ ኢኻ ክትወስዶ ዘለካ።

ስራሕካ እንተ ዘየጽፈፍካ፡ ዋጋ ፍርያትካ ርትዓዊ እንተ ዘይኮይኑ፡ ቀጻልነት ፍርያምነትካ ከተረጋግጽ እንተ ዘይክኢልካ፡ ትካልካ ናብ እቲ ዓማዊልካ ዝርከቡሉ ከተቕርቦ እንተ ዘይክኢልካ፡ ... ዕምሪ ትካልካ ክዉሕ ኢልካ ክትጸብ የብልካን።

ኣብ ኩሉ ቦታ ምህላው

ኣብ ህዝብና፡ “ዘይሓስብ ኣይንገድ!” እትብል ሓረግ ቀጻሊ ክትደጋገም ንሰምዕ ኢና። እዛ ኣበሃህላ ቀሊል ትርጉም ኣይኮነን ዘለዋ። እቲ ምንታይሲ፡ ንኣገዳስነት ሓሳብ ኣብ መዳይ ንግዲ ወይ ዋኒን ጸቡቕ ገይራ እያ እተብርህ።

ተራ ሓሳብ ሒዝካ ኣብ ስራሕ ዓለም ክትዋፈር ዝዋጻእ ኣይኮነን። ምሕሳብካ ዘይተርፈካ ዓቢ ሓሳብ ክትሓስብ እዩ ዘለካ። ቀልጢፍካ ተሰፋ እትቖርጽ ሰብ ክትከውን የብልካን። ኣብ ኩሉ ግዜ ኣብ ኩሉ ቦታ እትርከበሉ ሜላ ክትምህዝ ይግባእ።

ገለ ዓበይቲ ሓሳባት ኣብ ፈለማ ዘይክወንታውያን ወይ ዘይጭብጡ እዮም ዝመስሉ። የገዳስ ቅሉዕ ዒላማ ሓሳባት፡ ኣስርን ኣምርን ንዋኒንካ ምኳኑ ካብ ልብኻ ክትኣምነሉ ይግባእ። እዚ ነቕ ዘይብል ተወፋይነት እንተ ደኣ ወሲኽካሉ፡ እቲ ዘይክወን ዝመስል ዝነበረ ሓሳብካ ኣብ ሓጺር ግዜ ክወን ኩይኑ ክትርእዮ ትኽእል ኢኻ።

እቶም ዕዉታት ሰብ ትካላት፡ “እዚ ትካለይ ዝዓያ እንተ ኣስፊሐዮ፡ ዝያዳ ገዝኡብዶ እረኽብ እኸውን፤ ብርግጽ! ህዝቢ ንፍርያተይ ሻማሻማዶ ይብሎ ይኸውን፤ እሂናይ ደኣ! ንሓሳባተይ ዕዉት ክዝበሮ እኽእልዶ፤ ከመይ ደኣ! ንፍሲ ወከፍ ዝወስዶ ስጉምቲ ሓገዝ እረክብዶ እኸውን፤ ብዘይጥርጥር!” እናበሉ ንርእሶም ተኣማሚኖም ቀጻሊ እዮም ክብ ዝበሉ።

ከም እዚ ዓይነት ኣእምሮኣዊ ዝንባለ፡ ትካልካ ናብ መላእ እዛ ፕላኔት ኣብ ምስፍሕፋሕ ዝሕግዝ ወሳኒ ሸቶን ንኽትወስድ ዝደርኸ እዩ። ትካልካ፡ ፍርያትካ፡ ጻዕርካ ... እዚ ንምምላእ ክሱብ ዘኣለኩም ዓቕሚ ክትምጠጡ ይግባእ።

ገለ ሰባት ከም እዚ ዓይነት ኣተሓሳስባ ንትካላት ቻይና ወይ ትካላት ምዕራባውያን ሃገራት ጥራይ ዝምልከት እዩ ዝመስሎም። ብርግጽ ትካላት ቻይናን ምዕራባውያን ሃገራትን ናብ መላእ ዓለም ኣብ ምስፍሕፋሕ መወዳድርቲ ከም ዘይብለን ኣማኺረን እየን።

እዚ ዕድል እዚ ግዱ ንዕኣተን ጥራይ እተሓዝአ ክኸውን ኣይግባእን። ነፍሲ ወከፍ ትካል ፈለማ ኣብ እቲ ዝተደኮነትሉ ሃገር ኣድማዒት እንተ ኾይና፡ ናብ እቲ ንሳ እትርከበሉ ዞባ ከተስፋሕፍሕ ክትወጥን ይግባእ። ካብኡ ብደረጃ ኣህጉር ከተስፋሕፍሕ ዓቕሚ ከተጥሪ ትኽእል እያ። ኣብ መወዳእታ ድማ ናብ መላእ ዓለም ዘይተስፋሕፍሓሉ ምኽንያት የለን።

ሓንቲ ትካል ከምዚ ዓይነት ብቕዓት እንተ ደኣ ኣጥርያ፡ ነተን ካልኦት ዘይክኣል ዝመስለን ዝበራ ሃገራት ጸቡቕ ኣብነት ክትከውን ትኽእል እያ። ኣብ መወዳእታ ድማ እቲ ሃገርን ህዝብን እያ ብቑጥታ ወይ ብዘይቀጥታ ተረባሒት ዝኾነ።

እተን ዓበይቲ ትካላት ንገዛእ ከም ቀዳማይ ዒላማአን ገይረን ኣይወሰዳኦን እየን። እተን ትካላት ናብ መላእ ዓለም ከስፋሕፍሓ ዓቕሚ እንተ ኣጥርያ፡ ብርኽት ዝበለ መኽሰብ ክምሕጣ ምኳነን ይተኣማመና እየን። ንሳተን ብብዙሒ እቲ ዘወጽኦኦ ባጀት ኣይጭሞቓን እየን። ንዕኣተን ዝገደሰን ኣብ ሓጺር ግዜ ብኸመይ ኣብ መላእ ዓለም የስፋሕፍሓ እዩ።

ኣቐድቲ ወይ ዋናታት ናይ ከም እዚኣን ትካላት፡ ንምስፍሕፋሕ ዘዕንቕጽ ዝኾነ ይኹን ምኽንያት ወይ ምድንጓያት፡ ኣብ ትሕቲ ዝኾነ ይኹን ኩነት ኣይቕበሉን እዮም። ምኽንያት ወይ ምድንጓያት እንተ ደኣ በዚሖም፡ ንቕድሚት ገስጋስ ክህሉ ኣይክእልን እዩ።

ተራ ኣተሓሳስባ ዘለዎ ሰብ፡ ተራ ትካል ጥራይ እዩ ክህልዎ ዝኽእል። ስሙን ትካሉን ኣብ ዝኾነ ግዜ - ኣብ ዝኾነ ቦታ ክዘርግሕ ከም ዝኽእል ኣይሓስብን እዩ። ተራ ሰብ ምኽንያት ኣብ ምድርዳር መወዳደርቲ ኣልቦ ስለ ዝኾኑ ካብ እታ ሓንቲ ዝበጽሓ ደረጃ ፍንትት ክብል ሓርኮትኮት ኣይብልን እዩ።

እተን ኣብ መላእ ዓለም ኣስፋሕፊሐን ዘለዋ ኩባንያታት ከም ኮካኮላ፡ ማክዶናልድ፡ ግቡል፡ ስታርባክስ፡ ምርልድ ዲዝኒ፡ ኣፕል፡ ፎርድ ሞተር ካምፓኒ፡ ኣመሪካን ኤክስፕረስ፡ ... ኣብ ሓደ እዋን ንእሽቶ ትካላት እየን ነይረን። ብብቕዓብ ክምዕበላን ከስፋሕፍሓን ምስ ጀመራ ግዱ ናብ መላእ ዓለም ከም ዘስፋሕፍሓ ዳርጋ ርዱእ እዩ ነይሩ።

ገለ ካብ እዘን ኩባንያታት ዳርጋ ኣብ ኩለን ከተማታት እየን ዝርከባ ዘለዋ። ሓደት ካብኣተን ኣብ ነፍሲ ወከፍ ጉደና ዝርከባ ኣለዋ። መብዝሕትአን ድማ ኣብ መላእ ዓለም ዝርከባ እየን።

እዘን ትካላት ዳርጋ ኣብ መብዝሕትአን መራኽቢ ብዙሓን መወዓውዒ ይገብራ እየን። መለለዩ ምልክተን (logos) ዳርጋ ፈቒዶኡ እዩ ዘሎ።

ገለ ሰባት እውን ስሞም ኣብ መላእ ዓለም ዘስፋሕፍሐ ኣለዉ። ገለ ካብኦቶም ኦፕራ ዊንፍሪ፡ ቢል ጌትስ፡ ኢሎን ማስክ፡ ዋረን ባፌት፡ ኤልቪስ ፕሪስሊ፡ ዊትኒ ሁዩስተን፡ ማይክል ጃክሰን፡ ማዢር ተሬዛ፡ ማይክል ጆርዳን፡ ማይክ ታይሰን፡ ኔልሰን ማንዴላ፡ ኡሴይን ቦልት፡ ፔሌ ማራዶና፡ ... ክጥቀሱ ይኽእሉ።

> *“ንትካልካ ልክዕ ከም ፍቕሪ ኣብ ኩሉ ቦታ ዝርከብ ግበሮ።”*
> ***- ሴታን ሸክሮር***
> *“ገለ ሰባት እምብዛ ህብታት ስለ ዝኾኑ፡ ሰሎም ይኸውን ስርሖም ኣብ ኩሉ ሓሊፉ እዩ ዝጸንሖ።”*
> ***- ኣንድሩ ቫቾስ***

ይቕጽል

ዳየሪ

ሱራፌል ተስፋብሩኽ
surafealtesfabruk@gmail.com

01 ሚያዝያ 2019
11 : 56 ድ.ቐ.

ሰብኣዊ ህያብ

ንኽዕልለኪ ገጻትኪ ምስ ገናጸልኩ፡ ብዙሕ ክሓስብ ደሪኽክኒ። ቅድሚ ምጽሓፈይ ዝጸሓፍኩዎ ምንባብ መዓልታዊ ተግባረይ'ዩ። ኣብ ገጻትኪ ብዛዕባ መሓዛይ ዝተጸሓፈ ወቒቡ ጸንሓኒ። ኣብተን ዝተረኽብናለን ዘዕለልናዮ ዝተረፎ ዘይብሉ ንዝኽረይ ንምድማቕ ተበጂዩ ነበረ። መሓዛይ ኣብ ህይወት ዘለዋ ኣረዳድኣ፡ ኣብ ፍቕሪ ዘለዋ ኣተሓሳስባ፡ ንምሕዝነት እትልክዓሉ ሚዛን፡ ኣብ ገዛኣ ዘለዋ ንጥፈታት፡ ምስ ስራሕ ዘለዋ ርክባትን ኣካይዳኣን፡ ኮታ እቲ ዓይነታት ዘዋጋዕናሉ ሰፍሕ ዝበለ ነበረ። ዝተለዋወጥናዮ ሓሳባት ኣብ ጉዕዞና ኣገዳስን ብሉጻት ናይ ህይወትና ህያባትን ብምኻኑ ጥንቅቕ ኢልና ክንጥቀመሉ ክንክእል ከም ዘሎና ዝኾሕኩሕ ደሃይ ዝሓዘ ጸነሓኒ። ልዕሊ ኵሉ ግን ናተይ ድልየታት፡ ኣብ ቅርዓት ምሕዝነት፡ ከመይ ከም ዝመሰልን ኣብ ባይታ ከተግብሮ ከም ዘሎኒ ዝገልጽ ሓሳባት ኣብ ካልእ ሸነኽ ናይቲ ዛንታ'ዩ። ሽሕ ግዜ ናይ ዝተበሃሃልካ ዘይኩነስ ብርድኢት ከም መትከል ሒዝካ መኣዝን ህይወትካ ናብ እተኣንፍተሉ መድረኽ ምብጻሕ ክንደይ ጽቡቕ ምኾነ። እቲ እንበሃሃሎ ኣብ ጉዕዞና ክርእዮ ከለኹ ድማ ኣብ ክውንነትን ፋንታዝያን ዘሎ ፍልልይ ኣግዚፉ ዘርኢ'ዩ። ኣብ መገዲና ስለምንታይ ስንቂና ዘይንገብሮም፧ ብሸለልትነን እተኸሰረ ነገራት ትማሊ፡ ብዙሕ ነበረ። ሎሚ'ኸ ኣብቲ ብተመኵሮ ዘቐበበ፡ ካብ ስምዒታት ኣርሒቓ ወፈረሉ እትብለሉ እዋናት፡ ካብኣ ዘይትጽበዮ ክትዕዘብ ከለኻ ዘስምዓካ ሕማቕ ስምዒት ኣሸንባይ ከተስተማቕሮ ክትሓልሞ ኣይትደልን። ኣብ ምሕዝነት ግዜ፡ ግሉጽነትን ክብርን እተን ዘገድሳ መቓነን'የን። "ኣይ እዚ እንድዩ ኢደይ፡" ትብለሉ እውን ኣይኩነን። ዋጋ እናኸፈልካ እትኸዶ፡ ካብ ወቓሳ ውሽጥኻ ዘንጽህ'ዩ። ስለዚ'የ ድማ እንትርፎ ጸጽብቐ ሕማቓ ክርኢ ዘይደሊ። ዳየሪየይ፡ ንድሕሪት መምለሰየይ ዝኽሪ'ዩ፣ ምቁር ዝኽሪ። ድሙቕ ክሃስስ ዘይክእል በለጽ ዘይነበሮ ጉዕዞ ክፋል ህይወት። ምልሶተይ ብብዙሕ ዝተተንከፈ እኳ እንተኾነ ዝያዳ ግን በዚ ሎሚ ዘምሰናዮ ምሸት ዝተጸለወ'ዩ።

ስለምንታይ ካብቲ ወግዒ ደቂ ገዛውቲ ሃንደበት ነፊጸ ከይደያ ክርድኣኒ ኣይከኣለን። ንማንም ስምዒቱ ኣንቢበ ክርድኦ ዝኽእል እኳ እንተኾንኩ ከም ጻዕዳ ኢደይ ክፈልጦ ዝኽኣልኩ ስምዒታት ምልኣት ግን፡ ካብ ኣካላ ኣማዕድዮም ሰፊሮም ነበሩ። ልክዕ ከም ጨራሩ ወጋሕታ እናበረራ ንሰማይ ግርማ ዝውስኻሉ ዝነበረት ምልኣተይ ግን እቲ ዝፈልጦ መንገብገባ ምስኣ ኣይነበረን። እተን ኣብ ክንደይ ምድቕዳቓን ዝደቐቓ ኣዒንታ፡ ብሰሓኞ ሓጐስ፡ ብሰሓኞ ፍቕሪ፡ ብሰሓኞ እምነት፡ ብሰሓኞ መስዋእቲ፡ ብሰሓኞ ምስትምቓር ዘቐቢበን ናባይ ብደስታ ዝጭንግቕዓ ዝነበራ፣ ሎሚ ብሓሳብ፡ ተስፋ ምቑራጽን ጣዕሳን ዘይንሰን መሲለን ክርእየን ከለኹ ከመይ ጸቕጢ ዘይስምዓኒ፧

ንውሽጢ ስርሓ ኣተና። ንውሻጠ ስርሓ ከኣ ንፈለማ ክኣቱ ተዓደምኩ። ዝለመድኩዎ ጨና ኣይጸነሓንን። እዚ ኢለ'ውን ክገልጾ ኣይከኣልኩን። ዝሰምዖን ዝርእዮን ዝነበርኩ ደርፍን ክሊፕን ምስ ኲነት ናብ ዘይተምደምደመ ሓሳብ ኣብጺሓኒ። ኣብ ቅድመይ ሕቘኣ ሂባ ክትደርፍ እንከላ ምስ ሓያል ነውጺ ትቃለስ ከም ዘላ ግን ተረዳእኩ። ኣብ መንጎ ዕላልና ምስ ዝተዓበጡ ፍሸኽታኣ፡ "ኣይትፈትወንን፡ ኣይተፍቕረንን፡ ኣይትግደሰለይን ኢኻ ምሽ፡" ምስ በለትኒ ውሽጠይ ገለ ተኻዕዎ። ዝሓተተቶ ናይ ቃልዓለም ተመሲሉ ናይ ውሽጣ ከይከውን'ሞ ይጉድኣ ከይህሉ ፈራሕኩ። ብሰንከይ ዝጉዳእ ፍጡር ክህሉ ከም ዘይደሊ ግን ትፈልጥ'ያ። ቃላት ብልሳን ኣቢሉ ንናይ ውሽጣዊ ስምዒታት ክገልጽ'ኳ ሓይሊ እንተ'ለዎ፡ ልዕሊ ብተግባር ምግላጽ ክበቅዕ ኣይክእልን። ምልኣተይ፡ ኣብዛ ደቒቕ ዘድልያ ዘሎ ክንዲ ዓረ ዝምትራሩ ጸግዒ፡ ጸግዒ ኣካል ዘይኩነስ ጸግዒ ሓሳባት፡ ጸግዒ ስምዒታት፡ ነዚ ተረዲኣ ማልያይ ቀሊዐ ነታ ህርመታት እተስተማቕራ ልበይ ዳህሲሳ መልሳ ክትረክብ ገላህኩላ። እተን ጭልምልም እናበላ ክኽወላኒ ዝጸነሓ ክምስታኣ ክርእየን በቓዕኩ። ነገራተይ ከዛንዩዋ እምብዛ ሃረፍኩ። ካብቲ ዝጸንሓቶ ብውሑድ ክትምለስ እንከላ፡ ብኣጋጣሚ ምምጽኣይ ገሪሙኒ። ፈጣሪ ዝሰደደላ ህያብ ዝኾንኩ መሰለኒ። ሰብኣዊ ህያብ!

ከምቲ ዝናፍቖ እሂን ምሂን እናተበሃልና ነዊሕ ሸናዕ እናበልና ተናፈስና። ኣብ ውሽጣ ኩይኑ ቅሳነታ ዘህድም ዝነበረ ስምዒታት ከነጥፍኦ ሓሳባት እናረብረብና እንከለና፡ መሊሱ ከም በርቂ ማሕ እናበለ ፈኺም የብሎ።

"ምልኣተይ፡" ብምባለይ ናብ ካልእ ኣይትኺዲ ዳየሪየይ። ዘሕለፍናዮ ብናይ ክልተና ጽሑፍ ትፈልጢዮ ኢኺ። ኪኖ ፍቕሪ ዝኸይድ'ዩ ጉዕዞና። ኣብ ህይወት ከኣ ምስቲ ዘጋጥመካ መሲልካ ምሕንባብ ከኣሊኡ'ዩ ዝኽእሎ። ምዕራፋትና ኣብ ካልእ ገጽ ብምንባሩ ነዚ ተቓሊዓ። ዋላ ሽሕ ግዜ እፍተዋ፡ ካብ ናይ ምሕዝነት ደረት ዝወጽአ ርክብ የብልናን። ዝተፈለመ ጉዕዞ ፍቕሪ ነዊሕ ከይሰጐመ ከም ዝረብረበ ኣእኪለ በላ። ንፍቕሪ ዝሓጸየቶ ኣዳም ኣጀሚሩ ከይወደአ ብዘይ ቅቡል ምኽንያት ወጽአ። ፈቓር ልቢ ምልኣት ተሰበረ። ኣማዕድየ ዝከታተሎ ዝነበርኩ ኣካይዳኣ ብኸምዚ ክውዳእ ፍታወይ ኣይነበረን። ከም ዘይፈልጥ ምፍላጣ ግን ኣተሓሳሲቡኒ። እሞ'ኸ ደኣ፡ ኣብ ፍቕሪ ወዲ እንተ ከደ ወዲ ይመጽእ ድዩ፧ ዘድልያ ዘሎ ልዕለይ ንሳ ኣጸቢቓ ትፈልጦ። ምስ ምንባር ምርብራብ ከም ዘድሊ ኣብ ህይወታ ተማሂራ'ያ፣ "ንሓደ ነገር ደው ዘይትብል እንተ ኴንካ፡ ኣብ ኵሉ ነገር ወዳቒ ኢኻ፡" ማልኮም ኤክስ። ሓቂ'ዩ ማልኮም፡ ኣብቲ ኣብ ሓደ ነገር ልዕሊ ኑብስኻ ዘዋጽኣካን ዘየዋጽኣካን ክትሓስበሉን ክትውስነሉን ዘሎካ ንኺስካ እንተ ዘይተጋዲልካ፡ መኽሰቡ ፍሉጥ'ዩ። ኣብ ህይወት ኣብ እንጻወቶ ጸወታታት ከኣ ትሕቲ ብቕዓት ኑብስኻ ወይ ትሕቲ ብቕዓት ሰድራቤትካ ምስ ዝኸውን ክብርታትካ ኢኻ እትስእን። ባዕልኻ ንኑብስኻ እንተ ዘይኣኽቢርካያ፡ ካልእ ደንጊጹ ከኽብረልካ ዘይሕሰብ'ዩ። ምልኣት፡ ዝያዳ ትማሊ ሎሚ'ያ እታ ዘበሰለት ፍሩታ ኰይና ትስምዓኒ። ሎሚ ዘይከም ትማሊ ብተመኵሮ ዘቐበባ፡ ካብ ስምዒታት ኣርሒቓ ዝወፈረትሉ'ዩ። ሕጂ ካብዚ ዘላቶ ነውጺ ምፍልላይ ኣውጺኣ፡ ዳግማይ ክትሕደሰሉ ምፍጣር ግዴታይ'ዩ። ኵሉ ዕላልና ከኣ ብኸመይ ንቕድሚት ጠሚታ ኣብቲ ብራኽ ዕግበታ እትሓኹረሉ ባይታ ምፍጣር ነበረ።

ንምልኣት ምስ ብዙሕ ሓሳባተይን ስምዒታተይን ኣፋንየያ'የ። ግን ኣላ ምሳይ፣ ዋላ'ውን ክትሓድርን ክትቅንን እያ። ኣብ ወጥሪ ኣብ ዝህሉወሉ ክጽሕፍ ደስ'ዩ ዝብለኒ። ምልኣተይ፡ "ጽሒፈ፡" እንተ ኢለያ፡ "ከንብቦ፧" ከም ትብለኒ ርዱእ'ዩ። ምስ ጽሑፈይ ዝኽሪ ኣሎዋ። ካብቲ ዕላላ ካልእ ንኽሓስብ ዘኽኣለትኒ ብዛዕባ ህያባት'ዩ። ቅድሚ ዝኾነ ምትንታነይ ኣብ ህያባት ዘሎ ምስጢር ምፍላጡ ኣገዳሲ'ዩ። ልዕሊ ፍቕሪ ዝንበብ ስምዒት ዝህሉ ኣይመስለንን። ክንዲ'ቲ ጣዕሙ ሓያል ኣስተማቓሪ ይደሊ። ሕራይ ትማሊ ኣብ ሓደ ቀጽሪ ፍቕሪ ነይርካ'ሞ፡ ሎሚ ቀጽሪ ፍቕሪ ምስ ቀየርካ ወይ እቲ ቀጽሪ ምስ እትመንዎ ወይ ምስ ዝፈርሰካ፡ ነቲ ናይቲ ሽዑ ጥዑም ዝኽሪ ዘዘኻኽር ነገራት እንታይ ክትገብሮ፧ ኣብ ዕዳጋ ሓራጅ ኣውሪድካ፡ "ኣብ መበል ክንዲ'ዚ ዓመት ዝኽሪ ፍቕርና ዝተለዋወጥናያ ኢያ፡" እናበልካ፡ "ኣላ ኡ፡ ዱው፡ ትረ፡ " እናፈቐድካ ካብ ገጽ ዓይኻ ከተርሕቓ ይከኣልዶ ይኸውን፧ ወይ ንኽይትዝክር ኢልካ ምንዳድ፧ ሓቀኛ ፍቕሪኸ ይነድድዶ፧ ፍቕሪኸ ብህያባት ድዩ ዝዝከር፧ እንትርፎ መዘከርታ።

ኣነን ምልኣተይ ዝተለዋወጥናዮ ነገራዊ ህያብ ኣይዝከረንን። ሓንቲ ክልተና እንጽሕፈላ ዳየሪ ነይራትና። ኣብ መንጎና ዕቃበታት ክህሉ ኣይንደልን ኢና። ባህግታተይ ትፈልጦ፡ ባህጋ እፈልጦ። ተፈጥራዊ ነገራት ግን ከም ህያባትና ኰይኑ ንዝኽርና መቐረት ደፍዲፉሉ'ዩ። ማይ ክወቅዕ፡ ወርሒ ብምልኣት ክትወጽእ፡ ብዓይንኻ ርኢኻ ከተስተማቕር ካብ ምብቃዕ ዝዓቢ ህያብ እንታይ ኣሎ፧

ኣብ ዝኾነ ርክብ ናይ ዝኾነ ይኹን ስምዒት ጽቡቕ ሓሳብ ምውናን'ዩ። ኣብ ህይወት እወታዊ ሰብ እንተ ኴንካ ልክዕ ከምቲ መምህርን ፍላስፋን ቻንክያ ዝበሎ፡ "ምኡዝ ሽታ ዕምባባታት ናብቲ ንፋስ ዝወሰዶ ኣንፈት ይዝርጋሕ፣ ሕያውነት ናይ ሰብ ግን ናብ ኵሉ ኣንፈት'ዩ ዝዝርጋሕ።"

ሕጂ ንሳ እንታይ ትሓስብ ኣላ እንድዒ፣ እዚ ኣነ ዝሓስቦ'ዩ። ግን ዳግማይ ክንራኸብ ወሸጠይ ድላይ ኣቐሚጡ ኣሎ። ክሳዕ ናብ ንቡራ እትምለስ ክገብሮ ዝግባኣኒ ካብ ምዕያይ ዓዲ ኣይውዕልን። ዳየሪየይ ሕላገቱ ዘይሃስስ ስምዒት የለን፣ እንትርፎ ካብ ክውንነት ዘይሃድምካ። ምልኣተይ ከኣ እንተ ነኺሳ ናብ ንቡር ዘይትምለሰሉ ምኽንያት የለን።

እዮቤድ ተስፋብሩኽ

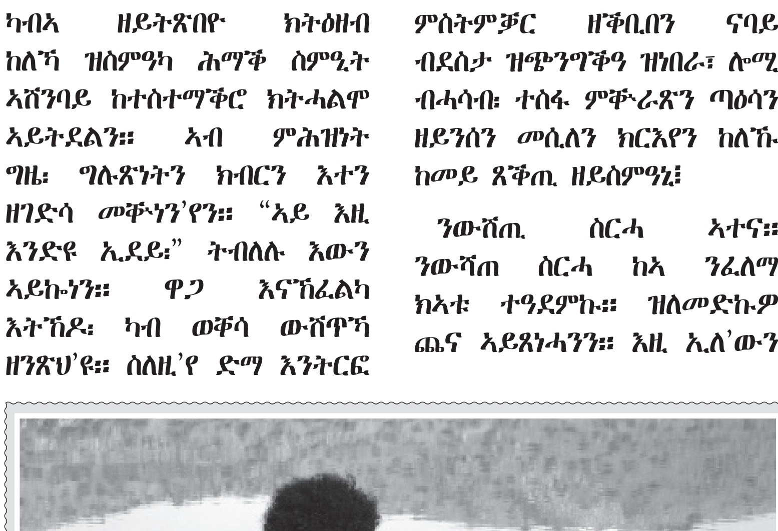

ምሳይ ኣለኻ

01 መስከረም 2018

ህይወት ንኣኻ ስለ ዝሃበትኒ፡ ኣፍቅራ ኣለኹ። ምንባር ፈትየዮ፣ መቺኡኒ። ምንባርካ ከም ጸጋ ርኢኻ ምፍታው ክንደይ ክጥዕም'ዩ፣ ንስኻ ስለ ዘለኻ።

ካብ መዓልቲ ናብ መዓልቲ ህይወተይ ሓዳስ ኰይና። ኣለዳ ኩይኑ መሬት ክትበርህ እንከላ፡ ሓድሽ ተስፋ፡ ሓድሽ ፍስሃን ሓድሽ ብርሃን ሒዛ ክትመጽኣኒ ስለ ዝጀመረት ኣስተማቕራ ኣለኹ፣ ንስኻ ስለ ዘለኻ።

እቲ መሪር፡ እቲ መጺጽ፡ እቲ ዕሪ፡ ... ጥዑም ኰይኑ፣ ንስኻ ስለ ዘለኻ።

ደጊም ሞት ኣየፈርሓንን። ደጊም ዘይበጻሕኩዎ ሕልመይ ኣየባህርረኒን እዩ፣ ኣብ ህይወተይ ንስኻ ስለ ዘለኻ።

ብሌን ግርማይ

ስፖርት

መርሃዊ ገብረሚካኤል

ውድድራት ግራስ ሩት ይቕጽል

ኣብ መንጎ 16 ንኡሳን ዞባታት ማእከል ዝቐደድ ዘሎ ውድድራት ተኣትዊ ስፖርታውያን፡ ትማሊ. ሰለስ ናይ ቀዳማይ ዙርያ ውድድሩ - ናይ ኩዕሶ እግሪ ብናይ ትሕቲ 17 ዓመት ዛዚሙ።

በዚ. መሰረት ፖሪዳሆ ንቲራቮሎ 7-ብ0፡ ኣጦሻውል ንሰረጀቓ 2-ብ1፡ ኣኽርያ ንጎዳይፍ 7-ብ0፡ በሪኽ ንገጀረት 2-ብ0፡ ዕዳጋሓሙሰን ንዞጡዳን 2-ብ2፡ ማይተመናይ ንጋሻፍሓ. 1-ብ0፡ ማ/ከተማን ሰንበልን 1-ብ1፡ ጸጸራት ን4 ኣስመራ 3-ብ1ተዓዊቶምለን።

ብደቂ ኣንስትዮ ፖሪዳሆ ንቲራቮሎ 3-ብ0፡ ሰንበል ንጋሻፍሓ. 3-ብ0፡ ገጀረት ንጸጸራት 6-ብ0፡ በሪኽ ንጎዳይፍ 2-ብ0 ሰዒረንአን።

ኣብ ተመሳሳሊ. ውድድር ኣትሌቲክስ ብዙተፈላለዩ ርሕቀት ናይ መጻረዪን ፍጻመን ኣብ ስታድዮም ኣስመራ ክቐደድ ከሎ፡ ውድድር ሜዳ (field events) ድማ ኣብ ቀጽሪ ሃገራዊ ፈደረሽን ኩዕሶ እግሪ ኤርትራ ተኻይዱ።

ውጽኢት ትሕቲ 15 ዓመት ናይ 200ሚ. ዕወታት ደቂ ኣንስትዮ ለልያ ተወልደ በሪኽ፡ ኢልዳና ሳሚኤል ኣጦሻውል፡ ናሂር ጸጋዮ ጸጸራት ክሳብ ሳልሳይ ዕወታት ኮይነን።

ኣብ ናይ 400ሚ. ትሕቲ 17 ዓመት ድማ ያቆብ ካሕሳይ ማ/ከተማ፡ ናኤል መርሃዊ ሰንበል፡ ሰለሙን ተኽለማርያም ጸጸራት ብቐደም ተኸተል ተዓዊቶም።

ኣብ ናይ 1500 ሄናስ ቢንያም፡ ንእሰይ ተስፋኣለም በሪኽ ከምኡ'ውን ንዙብዙማርያም ብርሃ ኣጦሻውል ኣኸቲሉ ተዓዊቱ።

ብደቂ ኣንስትዮ ኣብርሀት ብርሃ፡ ሄራን ፋጹም ክልቲኣን ካብ በሪኽ ከምኡ ድማ ቤቲኤል ብናይ ጭማራ ዳርባ በሪኽ ብምኻን ተዓዊተን።

ኣብ ናይ ዓረር ዳርባ ብደቂ ኣንስትዮ ድማ ሆስቲና ኪዳ ጎዳይፍ፡ ፍርቱና ኣብርሃምን ኣብርሀት ብርሃን ክልቲኣን ካብ በሪኽ ተዓዊተን።

ዙርያስ ሰረጀቓ ዕወታት ኮይነን።

ኣብ ውድድር መሬት ዝላ - መብረክ ኣሕመድ ጋሻፍሓ፡ ሲም ብርሃ ጎዳይፍ፡ ሰናይ ይካሉ በሪኽ ዕወታት ክኾኑ ከለው፡ ብደቂ ኣንስትዮ ድማ ሽገይ ዜናዊ በሪኽ፡ ትእግር ወልደሚካኤል ሰረጀቓ፡ ሉልያ ሓጎስ በሪኽ ካብ ቀዳማይ ክሳብ ሳልሳይ ዕወታት ኮይነን።

ኣብ ናይ ዲስክስ ዕወታት ድማ ያረድ ሓደሽ ጎዳይፍ፡ የናታን ታደሰ ጋሻፍሓ፡ ሄኖክ ጺጋይ በሪኽ ክዕወቱ ከለው፡ ብደቂ ኣንስትዮ ድማ ሆስቲና ኪዳ ጎዳይፍ፡ ብርኽቲ ዓንደብርሃን ሰረጀቓ፡ ሽገይ ዜናዊ ድማ ያሬድ ሓደሽ ጎዳይፍ፡ ናኤብ ኣማን ሰንበል፡ ዓንደብርሃን ክብሮኣብ ሰረጀቓ ክዕወቱ እንከለው፡ ብደቂ ኣንስትዮ ድማ ኢልዳና ታደሰን ፍርቱና ኣብርሃምን ካብ በሪኽ፡ ሲሞና ያሬድ ካብ ሰረጀቓ ተዓዊተን።

ውድድር ግራስ ሩት ዞባ ማእከል ኩዕሶ እግሪ ካልኣይ ዙርያ ዓርቢ. 7 ነሓሰ ክጅምር እዩ።

ሎሚ ረቡዕ ኣብ ቀዳማይ ዙርያ ብሰንኪ. ዝናብ ዘቋረጸ ጋንታታትን ውድድር ኣትሌቲክስን ቀጻሊ ክውዕል ምዃኑ ህዝባዊ ርክባት ሓቢሩ።

ቸልሲ ኣብ ትሕቲ ዣቢ ኣሎንሶ...!

ቸልሲ. ንዓመተ ስፖርት 2025-26 ትሒት ብቐዳት ብምርኣዩ፡10ይ ደረጃ ብምሓዝ ጸዋእ ኣልቦ ኮይና እያ ዛዚማታ። እዚ. ጥራይ ከይኣክል ኣብ ኩሉ ዓበይቲ ኤውሮጳዊ ውድድራት ዘሳትፉ ኮታ'ውን ክትረክብ ዘይምኽኣላ ተወሳኺ. ጸገማ እዩ።

ብሓፈሻ ህሉው ኣቃውማኣ መርኣያ ናይቲ ዝሓለፈቶ ገዕዛኣ ምዃኑ እየም ብዙሓት ዝሰማምዑ። ቸልሲ. ኣብ ትሕቲ ኣሰልጣኒ. ማረስካ ጽቡቕ ገስጋስ እኳ ኣርእያ እንተ ነበረት፡ ካብ መፋርቕ ክሳብ መወዳእታ ውድድራት ፕሪመር ሊግ ግን ድኹም ምንቅስቓስ ብምንጽብራቕ ካብ ዝኸፈአ ናብ ዝበኣሰ ኣንፈት ክተምርሕ ተገዲዳ። እዚ. ኩነት ከም ዚ. እናህለወ ግና ሓድሽ ኣሰልጣኒ. ዣቢ. ኣሎንሶ መዘኡ ምዕላም ናይ'ታ ጋንታ ክወስድ ፍቓደኛ ብምዃኑ፡ ኣብ ምዕራብ ለንደን ሓደሽ ተስፋ ከሕድር ክኢሉ እዩ።

እዚ. ስፔናዊ ንዩፎር ለቨርኩሰን ኣብ 2024 ከይተሳዕረት ሻምፕዮን ቡንደስሊጋ ክትከውን ዘኽኣላ ኣሰልጣኒ፡ መስተንክራዊ ናይ ምዕላም ክእለት ሒዙ እዩ ናብ ማድሪድ ተጸንቢሩ። ኣብ ስጳኛ ግን ኣብ ውሽጢ. ሓጺር ግዜ'ዩ መዘኡ ምዕላም ማድሪድ ክለቕቕ ተገዲዱ። ድሕሪ'ቲ ማድሪድ ኣብ ኩሉ ውድድራት ዘርኣዮቶ ድኹም ውጽኢት። ኣብዚ. ክራማት ድማ ኣሰልጣኒ. ቸልሲ. ብምዃን ናብ ስታምፎርድ ዝመጸኣ ኣሎንሶ፡ ነዛ ጋንታ ናብ ዝለዓለ ጥርዚ.

ዓወት ከም'ጸኣ ከምዝኽእል እዩ ክንገረሉ ጸኒሑ። ይኹን እምበር ኣብ ቅድመ ምጅማር ፕሪመር ሊግ ምሕዝነታዊ ጸወታ ተመዝዮም ዘለዉ ውጽኢት ዝተዓዘቡ ወገናት፡ ኣሎንሶ ኣብዛ ጋንታ ክጸንሕ ክኸብዶ ከምዝኽእል ይእምቱ። ቸልሲ. ኣብዚ. ክራማት ዋላ'ኳ ሓያሳቲ ተጻወትቲ ተፈሪማ፡ ዝጅምር ዓመተ ስፖርት ደረጃኣ ብምምሕያሽ ተወዳዳሪት ክንበሩዋ ይኽእሉ ድዮም፡ ኣለንካ ኣብዚ. እንታይ ተራ ክህልዎ እዩ፡ ዝብሉ ሕቶታት ክለዓሉ ደርኺት ፈጢሩ ኣሎ። ስካይ ስፖርት፡ "ብርግጽ ቸልሲ. ናብ ሻምፕዮንስ ሊግ ንምምላስ እኹል ዓቕሚ ዘለዋ ጋንታ እያ" ክብል ገሊጹዋ ኣሎ። ንሸኹምኩ ቸልሲ. ኣብ ትሕቲ ኣሎንሶ ክትመሓየሽ ትኽእሊያዶ ትብሉ፧

ማንቸስተር ምስ ቤትዌይ ሓድሽ ውዕል ከቲማ

ማንቸስተር ዩናይትድ ምስ ትካል መፍረ ናውቲ ስፖርት ቤትዌይ ኣብ ዓመት ናይ ኣስታት 20 ሚልዮን ፓውንድ ሓድሽ ውዕል ፈሪማ።

ብመሰረት እቲ ውዕል፡ ቤትዌይ ንማንቸስተር ኣብ ግዜ ልምምድን ውድድራትን ትለብሶ ናውቲ ስፖርት ክምውላ እዩ። እቲ ናይ ሚልዮናት ውዕል ነታ ኣቐዲማ ምስ ተዛ ዝኣተወቶ ውዕል ኣብ ሰነ 2025 ብምዝዛሙ ክሳብ ሎሚ ኣብ ልምምድ ደቂ ተባዕትዮን ደቂ ኣንስትዮን መዋሊ. ዘይጸንሓ ማንቸስተር፡ ምሉእ ናውቲ ስፖርት ክትረክብ ዘኽእላ ክኸውን እንከሎ፡ ብወገን እቲ ትካል ድማ ኣብ ኩሉ ጸወታታት ናይታ ጋንታ ኣርማ ናይ'ቲ ኩባንያ ጎሊሑ ዝረኣየሉ ዕድል ክወሃቦ እዩ።

ኣብዚ ዓመተ ስፖርት ክደምቁ ትጽቢት ዝግበረሎም ውልዶ ተጻወትቲ

ሻምፕዮን ክለብ ዓዲ እንግሊዝ ኣርሰናል፡ ዝመጽእ ዓርቢ. 21 ነሓሰ ነታ ናብ ፕሪመር ሊግ ዝተመለሰት ኮቨንትሪ ዓዲማ ብእተካይዶ ፈላሚ. ጸወታ፡ ፕሪመር ሊግ መጋረጃኡ ክኸፍት'ዩ። ኣብዚ. ዓመተ ስፖርት ድማ ሓያሰቲን ተስፋ ዝህቡ ንኣሽቱ ተጻወትቲን ደሚቖም ክወጹን ተኣትዊ ብሉጻት ከዋኽብቲ ክኾኑን ትጽቢት ይግበር። በቢሲ. ስፖርት ነዚ. ኣመልኪቱ ትሰፋዋትን ክደምቁ ትጽቢት ዝግበረሎምን ሓደት ተጻወትቲ ኣብ መርበቡ ኣሰፊሩ ኣሎ።

ኣብ ታሪኽ ፕሪምየር ሊግ ዝኣሰ ኣመዝጋቢ. ሸቶ፡ ኣብ ወርሒ. መጋቢት ኣንጻር ኤቨርተን ገና ወዲ 16 ዓመትን 73 መዓልትን እንከሎ ሸቶታት ዘመዝገበ ውልዶ ኣጥቃዓይን ኣከፋፋላይን ኣርሰናል ማክስ ዳውማን።

ኣብ ዝሓለፈ. ዓመት ንኣርሰናል ኣብ ሸዱሽተ ጸወታታት ዝወከለ ዶውማን፡ ገና ወዲ 16 ዓመት ጥራይ'ውን ብምህላዉ፡ ምስ ቀዳመይቲ ጋንታ ብምዃን ዝለዓለ ስራሕ ክበርክት ትጽቢት ደገፍቲ ኣርሰናል እዩ። ኣብ ቅድሚ. ምጅማር ፕሪመር ሊግ ኣብ ምሕዝነታዊ ጸወታ ኣንጻር ጃፎና ተሰሊፉ ሸቶ ዘመዝገበ ዶውማን፡ኣብ ክንፊ ተሰሊፉ ክጻወት ዘይጸግም ብምዃኑ ከም ኣማራጺ. ቀጽሪ 10 ኮይኑ ንኣርቴታ ከገልግሎ ይኽእል እዩ። በዚ. መሰረት ድማ እዩ እዚ. ኣጥቃዓይ ኣብ ቀዳመይቲ ጋንታ ተሰሊፉ፡ ደሙ'ቖን ዓወት ዝመልኣን ወቕቲ ከሕልፍ ካብ ዝኽእሉ ብሉጻት ኮይኑ ተረቒሑ ዘሎ።

= ኣከፋፋሊ. ኣስቶን ቪላ ጆርጅ ሄሚንግስ ኣብ ዝሓለፈ. ግጥማት ፕሪምየር ሊግ ተቐይሩ ብምእታው ክልተ ጸወታታት ዝቐደደ ኮይኑ፡ ካብኡ'ዮም ልዑል ግምት ተዋሂብዎም ዘለዉ. ንኣሽቱ ተጻወትቲ ሓደ እዩ። እዚ. ካብ ኣካዳሚ ናይታ ክለብ ዝተጸንበረ ሄሚንግስ ናብ ኣስቶንቪላ ካብ ዝመጸኡ ተኣትዊ፡ ብውልቃዊ ክእለቱ እቲ ዝለዓለ ተጠማትነት ዘለዎ እዩ።

ናይ ማእከል ተኸላኻላይ ቦርንማውዝ ቬልኮ ሚሎሳቭልየቪች'ውን ኣብ ዓዲ. ዓበይቲ ክኣቱን ኣብዚ. ዝመጽእ ግጥማት ፕሪመር ሊግ ደሚቑ ክወጽእን ተኽእሎ ዘለዎ ተጻዋታይ እዩ። ኣብ መበል 17 ዓመት ዕድመኡ ንፈለማ ግዜ ምስ ሰርብያ ኣህጉራዊ ጸወታኡ ዝቐደደ እዚ. ተኸላኻሊ፡ ኣብ ወርሒ. መስከረም ኣንጻር ብራይተን ኣብ ዝተሰለፈሉ እዋን ዝኣሰ ተጻዋታይ ናይታ ክለብ ምዃኑ ይገነር።

28 ሰነ 19 ዓመት ዝመልኤ ሚሎሳቭልየቪች፡ ኣብ 2025-26 ኣብ ሸውዓተ ጸወታታት ፕሪመር ሊግ ከም ዝተሳተፈ. ሰነዳቱ የመልክቱ። ይኹን እምበር እዚ. ቆማት ተኸላኻላይ፡ ብሰንኪ. ማህረምቲ ብርኪ. ካብ ወርሒ. ጥሪ ጀሚሩ ካብ ዝኾነ ጸወታ ርሒቑ ምጽንሑ ይፍለጥ። ኣብዚ. ዓመት ግና ናብ ብሉጽ ቁመና ተመሊሱ ኣብ ቪታሊቲ ስታድዮም ዓቕሙ ከርኢ. ተስፋ ተገቢሩሉ ኣሎ።

እዚ. ተጻዋታይ ኣብ መጀመርታ ወርሒ. መስከረም 2025 ካብ ሬድ ስታር ቤልግሬድ ናብ ክለብ ቦርንማውዝ ብ13 ሚልዮን ፓውንድ ምጽንባሩ ይሕበር።

ኣከፋፋሊ. ሊቨርፑል ትሬ ንዮኒ፡ ዝሓለፈ. ዓርቢ. 31 ሓምለ ሊቨርፑል ንሪዮ ንገጥሞ ናይ ምብራር ሰገምቲ ክትወስድ ዝደረኻ ቀንዲ. ምኽንያት፡ ጽልዋ ናይ'ዚ. ትሰፋው ተጻዋታይ ዝያዳ ጎሊሑ ክርአ ከም ዝኽእል ድሕሪ ምእማና እዩ። ኣብ ድሮ ምጅማር ፕሪመር ሊግን ምሕዝነታዊ ጸወታን ብሉጽ ምንቅስቓስ ከርኢ. ጀሚሩ ዘሎ ንዮሚ፡ ኣብ ትሕቲ ኣርነ ስሎት ምስ ቀዳመይቲ ጋንታ ክጻወት ጀሚሩ ምንባሩ'ዩ ዝሕበር። ይኹን እምበር ከም'ቲ ዝድለ ዕድል ክረክብ ኣይከኣለን።

ወዲ 19 ዓመት ኒዮኒ፡ ኣብ ርእሲ'ቲ ዘለዎ ልዑል ርእሰ ምትእምማን ኩዕሶ ናይ ምርጋጽ ዓቕሙ'ውን ሓያል ብምዃኑ፡ ዝኒን ካልእን ኣብ ግምት ብምእታው ኣብዚ. ዓመተ ስፖርት ዝያዳ ውጽኢታዊን ተጠማቲን ብምዃን ፕሪመር ሊግ ዝዘኽሮም ኮኾብ ክኸውን ከም ዝኽእል ይንገረሉ።

ብዘይካ'ዞም ዝተጠቕሱ፡ ናይ ክንፊ ተጻዋታይ ማንቸስተር ሲቲ ራያን ማክኢዶ፡ ኣጥቃዓይ ማንቸስተር ዩናይትድ ሺያ ሌሲ፡ ኣከፋፋሊ. ኒውካስል ሳም ኣላቢ፡ ኣጥቃዓይ ቸልሲ. ዳሪታን ሳትፓየቸን ካልኦትን ይርከብዎም።

ንዮኒ ዶውማን ሺያ ሌሲ

ኮሞ ንቻሎባ ንምፍራም ተሰማሚዓ

ኢጣልያዊት ክለብ ኮሞ ንተኸላኻሊ. ክለብ ቸልሲ. ትራቮህ ቻሎባ ብ31 ሚልዮን ፓውንድ ንምፍራም ከም ዝተሰማምዐት ተሓቢሩ።

እዚ. ወዲ 27 ዓመት ተጻዋታይ ንዋሕ እዋን ዝጸንሕ ውዕል ክፍርምን ኣብ ትሕቲ ኣሰልጣኒ. ሴስ ፋብሪጋስ መሪሕ ተራ ክጻወትን ትጽቢት ይግበር። ኣብ ዝሓለፈ. ዓመት ኣብ ሰሪኣ ራብዓይ ደረጃ ብምሓዝ ሱታፌ ሻምፕዮንስ ሊግ ዘረጋገጸት እዛ ኢጣልያዊት ክለብ፡ ድርዒ ክኸውን ተሰፋ ኣንበራትሉ ኣላ።

ቸልሲ. ኣብ መጀመርታ 25.7 ሚልዮን ፓውንድ ክትረክብ እንከላ ሰዒቡ ዝኸፈል 5.1 ሚልዮን ፓውንድ ክትክፈል እያ።

ኣከፋፋሊ. ቸልሲን ኣርሰናልን ነበር ፋብሪጋስ ንቻሎባ ንምፍራም ድሌት ከምዝነበሮን ንልዕሊ. ሸዱሽተ ኣዋርሕ ዒላማ ገይሩዎ ከምዝጸንሐን ይፍለጥ።

እዚ. እንግሊዛዊ ተጻዋታይ፡ ካብዘ ብሀጻንኩ ዝተጸንበራ ክለብ ድሕሪ ናይ ኣስታት 20 ዓመታት ጸንሑት ኣብቂዑ ኣሎ።

ኣሎንሶ ኣብ ስታምፎርድ ብሪጅ ቀጻሪ ተጻወትቲ ንምንካይ ደሰርሕ'ኳ እንተ ሃለወ፡ ቸልሲ. ግና ተጻወትቲ ካብ ምፍራም ድሕር ትብል ጋንታ ዘይምዃና'ዩ ዝጥቀስ። ድሮ'ውን

መስመር ምክልኻላ ንምትርናዕ ንወዲ 26 ዓመት ማክሰንስ ላክሮዶስ ካብ ክሪስታል ፓላስ ብ52 ሚልዮን ፓውንድ ኣፈሪማቶ ኣላ።

ቸልሲ. ገኸም ብዓል ሌቪ. ኮልዊል፡ ዌስሊ. ፎፋና፡ ቶሲን ኣዳራብዮዮ፡ ጆሽ ኣቸኣምፖንግን ካልኦትን ዝርከብዎም ትሸዓተ ናይ ማእከል ተኸላኸልቲ ከም ዘለዉዋ ይሕበር።

ዜና ዓለም

ሸዊት ተኽለ

“ሓማስ ዕጥቁ ክውርድ ኣለዎ” ቦርድ ሰላም

ዕጡቕ ጉጅለ ሓማስ ዕጥቁ ምስ ዘፈትሕ ጥራይ እስራኤል ካብ ወሽመጥ ቓዛ ክትወጽእ ከም እትኽእል፡ እቲ ብፕረዚደንት ትራምፕ ዝምራሕ ቦርድ ሰላም ዝበሃል ኣህጉራዊ ጉጅለ ገለጸ።

እቲ መግለጺ፡ ኣብ መንጎ ዳይረክተር ናይ’ቲ ቦርድ ኒካላይ ምላዴኖቭን ቀዳማይ ሚኒስተር እስራኤል ቤንያሚን ናታንያሁን ድሕሪ ዝተኻየደ ርክብ እዩ ተዋሂቡ።

እቲ ትማሊ ሰኑይ ኣብ ምዕራብ ኢየሩሳሌም ዝተገብረ ኣኼባ፡ ፖለቲከኛታት እስራኤል በቲ ዝሓለፈ ሓሙስ ብፕረዚደንት ኣመሪካ ዶናልድ ትራምፕ ዝተገልጸ ስምምዕ ከም ዘይተሓጎሱ ኣብ ዝሕብሩሉ ዘለዉ እዋን’ዩ ክቶረድ ክኢሉ።

እቲ ቦርድ፡ ድሕሪ እቲ ኣኼባ ኣብ ማሕበራዊ መራኸብታት ኣብ ዘዘርገሖ ሓበሬታ፡ ዕላማ ናይ’ቲ ኣኼባ ንጹርን ኣብ ሕቶ ዘእቱን ከም ዘይኮነ ድሕሪ ምሕባር፡ ሓማስ ኣብ ወሽመጥ ቓዛ ዝርከብ ኣጽዋሩ ምሉእ ብምሉእ ከረክብን ካብ ውተሃደራዊ ምሕደራ ደማ ናብ ሲቪላዊ ምሕደራ ክሰጋገርን ጻውዒት ኣቕሪቡ።

ሓማስ ብወገኑ፡ እስራኤል ነቲ ኣቐዲሙ ተበጺሑ ዝነበረ ውዕል እንተ ዘይኣተግበረ፡ እቲ ስምምዕ ግብራዊ ከም ዘይከውን ኣፍሊጡ’ሎ።

እቲ ቦርድ ሰላም፡ ንናይ መጻኢ ምሕደራን ዳግመ ህንጻን ቓዛ ክከታተል ተባሂሉ ኣብ ዝሓለፈ ወርሒ ጥሪ ብዶናልድ ትራምፕ ዝተመስረተ ጉጅለ ምዃኑ ይፍለጥ።

እቲ ቦርድ ሰላም ኣቕሪብዎ ዝነበረ እማመታት፡ ኣብ ምስግጋር ምሕደራ ወሽመጥ ቓዛ፡ ምውጻእ ሰራዊት እስራኤልን ምሉእ ብምሉእ ምፍታሕ ዕጥቂ ሓማስን ዘተኩረ ምዃኑ ይዝከር።

እስራኤል ኣብ ጥቅምቲ 2025 ስምምዕ ምቍራጽ ተኹሲ ክትግበር ኣብ ምርድዳእ በጺሓ እኳ እንተ ነበረት፡ ካብኡ ንደሓር ግን ልዕሊ 1200 ፍልስጤማውያን ከም ዝቐተለት እያ ጸብጻባት ዘመልክቱ።

ብሓፈሻ ድማ ኩናት ቓዛ ኣብ ጥቅምቲ 2023 ካብ ዝጀመር ንደሓር፡ ብጠቕላላ ልዕሊ 73 ሽሕ ፍልስጤማውያን ብደብዳብ እስራኤል ህይወቶም ስኢኖም ከም ዘለዉ፡ እቶም ጸብጻባት ወሲኾም የረድኡ።

ቱርኪ፡ ኣብ ልዕሊ መራኽብ ንዝተፈጸመ መጥቃዕቲ ኮኒናቶ

ትማሊ ሰሉስ ኣብ ጸለም ባሕሪ ኣብ ልዕሊ ዝንቀሳቐሳ ዝነበራ ክልተ ሲቪላውያን መራኽብ ብዝተፈጸመ መጥቃዕቲ ሰብ ኣልቦ ነፈርቲ፡ ገለ ኣባላት ሰራሕተኛታት ናይተን መራኽብ ከም ዝቖሰሉ፡ ሰበ ስልጣን ቱርኪ ገሊጾም።

እተን ጥንፈራታት ፓናማን ካሜሩንን ዘንበልብላ ዝነበራ ብኩብንያታት ቱርኪ ዝውነና መራኽብ፡ ትማሊ ኣጋምሸት ካብ ወደብ ኖቮሮሲስክ ናይ ሩስያ ምስ ወጻ እቲ መጥቃዕቲ ከም ዝተፈጸመ፡ ሚኒስትሪ ጉዳያት ወጻኢ ቱርኪ ሓቢሩ።

“ኣብ ጸለም ባሕሪ ኣብ መንጎ ሩስያን ዩክሬንን እናገደደ ዝኸይድ ዘሎ ንሲቪላዊ መራኽብ ዝጸሉ ግጭት ኣዝዩ የሻቕለና ኣሎ” ዝበለ እቲ ሚኒስትሪ፡ ነቲ ኩነታት ብቐረባ ይከታተሎ ከም ዘሎ ኣረዲኡ።

እቲ ሚኒስትሪ ወሲኹ፡ ኩሉም ዝምልከቶም ወገናት ውሕስነት ምንቅስቓስ መራኽብ ኣብ ማያት ጸለም ባሕሪ ንምርግጋጽ ጨብጨ ስጉምትታት ክወስዱ ድሕሪ ምጽዋዑ እንተ ዘይኮይኑ ግን ቀረብ መግቢ ዓለም ብኣሉታ ክጸሉ ከም ዝኽእል ኣጠንቂቑ።

ኣብ መወዳእታ ሰኑ ኣብ ጸለም ባሕሪ - ጥቓ ገማግም ባሕሪ ክሪሚያ ኣብ ልዕሊ ሓንቲ መርከብ ናይ ገፊፍቲ ዓሳ ቱርኪ መጥቃዕቲ ብምፍጻሙ፡ ሓደ ሰብ ክመውት እንከሎ ኣርባዕተ ካልኦት ድማ ከም ዝቖሰሉ፡ ናይ ሽዑ ጸብጻባት የመልክቱ።

ኣብ ዝሓለፈ መወዳእታ ግንቦት፡ ቱርኪ፡ ኣብ ልዕሊ ሓንቲ ናይ ጽዕነት መርከብ መጥቃዕቲ ሰብ ኣልቦ ነፈርቲ ድሕሪ ምፍጻሙ፡ ኣብ’ቲ ዞባ ኣብ ቀጻጺር ክኣቱ ዘይክእል ሓደገኛ ፖለቲካዊ ምዕባሌታት ክኸሰት ከም ዝኽእል ኣጠንቂቓ ነይራ እያ።

ደቡብ ኮርያ - ብሰንኪ ዋዒ 19 ሰባት ሞይቶም

ኣብ ደቡብ ኮርያ ኣብ’ዚ ዓመት’ዚ ኣጋጢሙ ብዘሎ ማዕበላዊ ዋዒ 19 ሰባት ከም ዝሞቱ፡ ሚኒስትሪ ውሽጣዊ ጉዳያት ናይታ ሃገር ትማሊ ሰሉስ ሓቢሩ።

ብመሰረት’ቲ ሚኒስትሪ፡ ካብ 15 ግንቦት ክሳብ 2 ነሓሰ ኣብ ዝነበረ ግዜ፡ ብድምር 2,025 ሰባት ምስ ሙቐት ዝተኣሳሰሩ ሕማማት ኪጋጥሞም እንከለዉ፡ ካብኣቶም 19 ሰባት ሞይቶም ኣለዉ።

ኣብ ደቡብ ኮርያ፡ ኣብ ዝሓለፈ ሰሙን ጥራይ ሰለስተ ግዜ ክብረ ወሰን ዝሓዘ መጠን ሙቐት ከም እተመዝገበ፡ ጸብጻባት ሜትዮሮሎጂ ናይ’ታ ሃገር የጸንዑ።

ትማሊ ሰሉስ ኣብ መላእ ከተማ ሴኡል ማዕበላዊ ዋዒ ኪጋጥም ከም ዝኽእል ዘመልክት ከቢድ መጠንቀቕታ ከም እተመሓላለፈ፡ ኣብታ ከተማ መጠን ሙቐት ድሮ ናብ 40 ዲግሪ ሰንቲ ግሬድ ተቓሪቡ ከም ዘሎን ተገሊጹ።

በዚ ድማ፡ ጸንከርን ህይወት ተወሲኹ ዜጋታት ኣብ ሓደጋ ዘእቱን ሙቐት ከይክሰት ተሰጊኡ ከም ዘሎ ተሓቢሩ።

ኣመሪካ፡ ቆንስላዊ ኣብያተ ጽሕፈት ትዓጹ

ክፍሊ ጉዳያት ወጻኢ ኣመሪካ፡ ኣብ ሓሙሽተ ሃገራት ዝርከብ ቤት ጽሕፈት ቆንስል ክዓጹ መዲቡ ምህላዉ ንብዩቶ ናይ’ታ ሃገር ከም ዘፍለጠ፡ ምሸት ጉዳይ ቅርበት ዘለዎም ምንጪታት ሓቢሮም።

እቲ ክፍሊ ንዲፕሎማስያዊ ንጥፈታት ኣመሪካ ሳሕቲ ናይ ምንካይ ስጉምቲ ከም ዝወሰደ ዝበልዑ እቶም ምንጪታት፡ ኣብ መወዳእታ ዝሓለፈ ሰሙን ናብ ገለ ኮሚቴታት ባይቶ ኣመሪካ ኣብ ዝተላእከ ሓበሬታ፡ ኣብ ንኣሽቱ ከተማታት ናይ ግሬናዳ ጃፓን ኢንዶኔዥያ፡ ካሜሩንን ካናዳን ዝርከብ ቆንስላዊ ኣብያተ ጽሕፈት ኣመሪካ ክዕጾ መደብ ከም ዘሎ ኣፍሊጦም።

እቶም ምንጪታት ወሲኾም፡ እቲ ሓበሬታ ካብ ንህዝቢ ብወግዒ ከም ዘይተገልጸ ኣረዲኦም።

ኣብ መጀመርታ ዝሓለፈ ዓመት፡ ክፍሊ ጉዳያት ወጻኢ ኣመሪካ፡ ሓያሎ ናይ ወጻኢ ተልእኾታት ንምዕጻው ምድላዋት ከም ዝጀመረ ሮይተርስን ካልኦት ማዕከናት ዜናን ኣብ’ቲ እዋን ጸብጻባት ምንባሮን ኣየርስዩ።

እዚ ድማ፡ ምሸት ‘ቀዳምነት ኣመሪካ’ ዝበል ኣጀንዳ ፕረዚደንት ትራምፕ ምሉእ ብምሉእ ንኽሰማማዕ ተባሂሉ ዝግበር ዘሎ ደፍኢታት ምዃኑ ይሕብር።

ቤት ጽሕፈት ምሕደራን ባጀትን ዋይት ሃውስ ብወገኑ፡ ክሳብ 30 ንዝበኹ ናይ ወጻኢ ተልእኾታት ዕላማ ዝነበረ ተወሳኺ ናይ ምዕጻው መደብ ክበገስ ምዃኑ ኣፍሊጡ ኣሎ።

ገለ ሰበ ስልጣን ምምሕዳር ትራምፕ፡ ምዕጻው ንኣሽቱን ኣገደስቲ ዘይኮኑን ናይ ወጻኢ ተልእኾታት፡ ወጻኢታት ኣብ ምንካይ ሓጊዙ ምዃኑ እዮም ዝምጉቱ።

ዩክሬን፡ ኣብ ልዕሊ ሩስያ መጥቃዕቲ ፈጺማ

ዩክሬን ትማሊ ሰኑይ ኣብ ዞባ ሞስኮ ኣብ ዝርከብ መኽዘን ብዝተኻየደ መጥቃዕቲ፡ ብውሕዱ ሓሙሽተ ሰባት ክሞቱ እንከለዉ ካልኦት 10 ድማ ከም ዝቖሰሉ፡ ኣመሓዳሪ ናይቲ ዞባ ኣፍሊጡ።

እቲ ብዓል ስልጣኑ ዕላማ ናይቲ መጥቃዕቲ እንታይ ምንባሩ እኳ እንተ ዘይገለጸ፡ ኣብ ዝሓለፈ ሰሙናት ግና ዩክሬን ኣብ መሳለጥያታት ናይ’ቲ ብ ‘ሩስያዊ ኣማዞን’ ዝፍለጥ ‘ዋይልድቤሪስ’ ዝተባህለ ንግዳዊ ንጥፈታት ዝካየደሉ ናይ ኢንተርነት መድረኽ መጥቃዕትታት ከተካይድጸኒሓ እያ።

ዩክሬን እቲ መኽዘን ንሓይልታት ሩስያ ኣጽዋር ኣብ ምቕራብ ከም ዝሰርሕ እያ ትኸስስ።

ብተወሳኺ፡ ኣብ ዞባታት ሴንት ፒተርስበርግን ትቨርን መኽዘናት ዋይልድቤሪስ ኣብ ሓደ ለይቲ ዒላማ መጥቃዕቲ ዩክሬን ከም ዝኾኑ፡ ሰበ ስልጣን ናይቲ ከባቢ ገሊጾም።

እዚ ከምዚ’ሉ እንከሎ፡ ሩስያ ኣብ ልዕሊ ገለ ክፋል ዩክሬን ብዘኻየደቶ መጥቃዕቲ፡ ብውሕዱ ኣርባዕተ ሰባት ክሞቱ እንከለዉ፡ ካልኦት ሓያሎ ሰባት ድማ ቆሲሎም ኣለዉ።

ተረኛ ፋርማሲ	ዕለት	ኣድራሻ	ቁ.ስልኪ
ቤት መሸጣ መድሃኒት ማይ ጃሕጃሕ	05/08/20/26	ጎደና 173-18ቁ.21 ከባቢ ማይ ጃሕጃሕ ጥቓ ህዝባዊ ቤት ንባብ	127582

ፋርማሲ ቁ.1 መዓልታውን ለይታውን ኣገልግሎት ትህብ ቁ.ቴሌፎን 127565